

Sequitur tractatus

eiusdē cancellarij Parisien. de p̄tate ecclēsiastica. Et de origine iuris et legum editus Constantie tpe conalij generalis.

Prohemium qd̄ erpe

dit inquirere de ecclēsiastica p̄tate.

In prima cōsideratione describit̄ p̄tās ecclēsiastica p̄ cām quadruplicem.

In scda distinguit̄ p̄tās ecclēsiastica multis modis et ostendit̄ qd̄ p̄tās ordinis est equalis in oibus sacerdotibus. quo ad cōsecrationē corporis xp̄i.

In tertia ostendit̄ qd̄ p̄tās ordinis non est simpliciter equalis in oibus sacerdotibus et ep̄is.

In quarta ostendit̄ quid sit p̄tās iurisdictionis in foro exteriori.

In quinta ostendit̄ qd̄ sit p̄tās iurisdictionis in foro interiori et de duplici subiectōe.

In sexta ponit̄ qd̄ duplex distinctio utilis et necessaria p̄ intellectu sequentiū.

In septima qd̄ dicendū sit de ecclēsiastica p̄tate dū p̄siderat̄ formalit̄ et absolute.

In octava qd̄ dicendū sit de ecclēsiastica p̄tate p̄tate p̄tate respectu et qd̄ am. nō materialiter seu subiective.

In nona quid dicendū sit de ecclēsiastica p̄tate. dum cōsiderat̄ quo ad usum vel exercitiū. et illic fundat̄ sup̄ma plenitudo ecclēsiastice p̄tatis.

In decima ostendit̄ qd̄ in papa est plenitudo ecclēsiastice p̄tatis et describit̄.

In undecima ostendit̄ q̄liter plenitudo ecclēsiastice p̄tatis sit in ecclesia vel generali concilio.

In duodecima ostendit̄ de plenitudine p̄tatis papalis respectu ad bona ecclēsiasticorū atq; laicorū.

In terdecima fundat̄ oīs p̄tās a prima iusticia varijs et multis modis.

De potestas ecclēsiastica

Potestas ecclēsiastica debet ab ecclēsiasticis quid et qualis et q̄ra sit agnoscisci. Dabet hoc itaq; fieri. ut et honoret̄ cognita. cum deus dederit talem p̄tate hoibus. et ut in suis terminis honorata seruet̄ ne plus dēbitō false eaz opiniones vel depumant vel exaltet. qm̄ p̄t.

num est sacrilege impietatis. Necrum de adulacōe pestifera suspectum est. **C**onstat igit̄ qd̄ de p̄tate ecclēsiastica disputare vel inquirere nedū licet sed decet et expedit t̄mmodo sit intentōis oculus simplex et reclusus. Quidni sic liceat cum de ipsius oipotentis dei p̄tate quibz fiat absq; oī temeritate cōquisitio. Nec me p̄sideratio mouit ut de p̄tate ecclēsiastica sub pauculis consideratioibus differerem / quatinus materia que qd̄ ammodo videt̄ infinita. sicut tractari solet ab aliquibus p̄ autoritates et allegatōes. resolveret̄ ad paucos certos et claros terminos. p̄ descriptōes et diuisiones resolutiue p̄cedendo allegationum cōfusione dimissa. quales apud doctores inuenire. nō est difficile. Ceterū nō vsurpo nūc in hoc opusculo ut alijs. me diciturum aliquid qd̄ alibi nō inueniat̄ sciens illud comici. Nullum est iam dictum qd̄ non dictum sit prius. Satis est si ex bene inuētis et doctrinis aliorū ego meis verbis meo ordine fauam aliquē veritatis instar apum p̄pria quadā arte compingā. fiet aut̄ inicitum a quid nois terminorū. qm̄ hoc ignorato paralogizant̄ facilliter inquisitores veritatis. **F**uit vero finis de origine iuris et legum.

Consideratio 1

Potestas ecclēsiastica est p̄tās q̄ a xp̄o supernaturaliter et sp̄aliter collata est suis ap̄lis et discipulis. ac eorū successoribus legitimis. vsq; in finē seculi ad edificationem ecclēsie militantis. s̄m̄ leges euangelicas. p̄ cōsecutōe felicitatis eterne. **H**ec descriptio data est p̄ cām quadruplicē s̄m̄ quas distinguit̄ p̄tās ecclēsiastica ab alia qualibet p̄tate. **P**otestas ibi ponitur p̄ genere. **E**st aut̄ potestas. facultas p̄propinqua ad exercendum in actum. **P**ropinqua in q̄ / qz s̄m̄ facultatem remotam et obediētiā non est impossibile apud deum omne verbum. **P**oro notat̄ causa efficiens p̄cipalis cum dicit̄. **X**p̄o supernaturaliter collata. **C**ausa vero materialis vel subiectiua signat̄ cum subdit̄. suis ap̄lis et. **C**ausa formalis insinuat̄ cuz dicitur s̄m̄ leges euangelicas dant̄ em̄ formā et cōd.

De potestate

Benignitas finalis concludit. Ad edificatio-
nem ecclesie militantis pro consecutione felici-
tatis eterne. **A**dditum est hoc aduerbium
spiritualiter ad exclusionem donorum supernaturalium
quod omniviam potest esse contra, sicut sunt
fides/spes/caritas/prophetia/timor/pietas/
et similia. **U**niversa ecclesia contracte sumit deum
loquimur hic de ecclesiastica potestate, pro illis
vicibus qui spiritualiter quodam signaculo dedicati
sunt ad divinum servitium, a clericatura que in-
firmum tenet gradum, usque ad supremum quo pa-
pa decoratur. **N**ollet si non sit hec descri-
ptio propria competes omni et soli ecclesiastice po-
testati, quoniam omnia alia potestas, vel est naturaliter in-
dita/quoad causam efficientem, vel est secundum leges
naturales aut humanas regulata quo ad
causam formalem vel est ad finem naturale imme-
diate et principaliter ordinata. **H**ec denique que
ad causam subiectivam radicatur in habentibus
eam secundum dona naturalia, etiam ubi super natu-
ralia non adessent, quia sunt fides, spes, et cha-
ritas. **U**niversa potestas secularis convenit aliis
que christianis baptisatis. **P**otestas autem ecclesiastica
de necessitate fundatur in dono supernaturali
sicut est character baptismalis de cuius le-
ge, qui character in viatoribus eos de ec-
clesia militante reddit, facit insuper idoneos et
capaces ecclesiastice potestatis, fratrem utique et
charitatem seu gratiam faciens valde decens
est insuscepturis, vel iam habentibus eccle-
siasticam potestatem, non tamen erant pro datione titulum que
si sine ea nequeat in aliquo fundari vel subsi-
stere potestas huiusmodi. **H**ic enim fuit error vetus
Waldensium et pauperum de Lugduno qui pro
Wycliffe et sequentes suos renouari que situs est,
sed iuste damnatus. **C**ur itaque? **N**e hierarchi-
cus ordo potestatis ecclesiastice maneat insta-
bilis vagus et incertus cum nemo sciat an
amore vel odio dignus sit. **E**t minus hoc de
gratia predestinationis prestat quam ponunt radicem
necessariam pro titulo vel iure cuiuslibet potesta-
tis. **N**on accipit descriptione preposita pro
intelligentia quod sit ecclesiastica potestas in genere
descendimus ad spes. **P**ro quartum notitia
multiplex ad aduerbium est distinctio, ut dicitur
que addite generi constitunt speciem innotescant

Consideratio 2^a

Potestas ecclesiastica secernit prima
sui divisione in potestatem ordinis, et potestatem

in iurisdictionis. **R**ursus potestas ordinis
duplex habet respectum. **U**nus est super cor-
pus christi mysticum verum, que ad consecrationem
eius. **A**lter est super corpus christi mysticum seu
membra eius. **E**t hoc duplex, vel que ad admini-
strationem corporis christi veri, vel que ad administra-
tionem vel exhibitionem alterius facti sicut est
ordo vel confirmatio, vel principalis absolutio

Potestas iurisdictionis duplex est, una in fo-
ro exteriori, altera in foro conscientie interiori.

Rursus potestas iurisdictionis in foro exte-
riori duplex consideratur. **U**no modo, putimedio
tradita est a christo secundum legem angelicam. **A**lio
modo potest superaddita est ex humana consuetudine
vel dono per principes seculares aut aliter

Subinde potestas iurisdictionis in foro interiori
cōsurgit ex duplici radice. **U**no modo ex pre-
bendis vltro se subijciunt tali potestati sicut cur-
sponte presbiteri subicit se presbytero, et ordinarius
episcopo. **A**lius subiectiois modus cōsurgit ex
auctoresupioribus, hunc vel illam tali vel tali
subijciunt quod fieri potest non ad arbitrium illius
que subijciunt. **E**t sic inter duplicem hanc subiecti-
onem dicitur magna patet. **E**t quoniam ad pau-
ca aspicientes de facili et enunciatem seiplos
vel dicta sua non resoluit sed confundit, eorum
doctrina reddit vel erronea vel inintelligibilis
vel difficilis et propleta. **D**octrina vero sa-
pientium facilis teste sapiente, que resolute et or-
dinata pro distinctioes tradit omnia separantes pro
ciosius a vili, pro peccantes ne luce veritatis te-
nebrosa nubes erroris involuat sed sit ignis
sine fumo. **D**eclaratque multiplicas huiusmodi di-
stinctiois melius aliter dare non possumus que si
sua cuiuslibet membro donec descriptio vel spā-
lis notificatio. **D**icimus igitur que potestas or-
dinis primo modo considerata est potestas ecclesi-
astica respiciens principaliter et essentialiter consecra-
tionem corporis christi veri, que sit huiusmodi est consecra-
re corpus et sanguinem christi virtute verborum
sacramentum. **P**otest hic potestas ecclesiastica pro gene-
re que potestas que dicitur que sit immediate preterimus,
cuius descriptione hic et in omnibus presbiteri dicentis
absque alia repetere supponimus deum te-
mur hoc termino pro genere potestas ecclesiasti-
ca. **A**ddit hec clausula respiciens principaliter
et tanquam pro differentia specifica, distin-
guente eam a qualibet alia ecclesiastica po-
testate. **H**ec potestas de lege communi in
subijcibilis est, inaufribilis, et illimitabilis

Consideratio

Potestas ecclesiastica secernit prima
sui divisione in potestatem ordinis, et potestatem
in iurisdictionis. **R**ursus potestas ordinis
duplex habet respectum. **U**nus est super cor-
pus christi mysticum verum, que ad consecrationem
eius. **A**lter est super corpus christi mysticum seu
membra eius. **E**t hoc duplex, vel que ad admini-
strationem corporis christi veri, vel que ad administra-
tionem vel exhibitionem alterius facti sicut est
ordo vel confirmatio, vel principalis absolutio

in sua essentia, quoniam quisquis est sacerdos rite consecratus, si temptet cum intentione et cum forma et materia debitis consecrari: consecratur utique; etiam si excommunicatus si hereticus si quodcumque degradatus extiterit peccaret nihilominus in hoc casu nec ad utilitatem suam sed damnationem hoc ageret. **I**uxta quod utiliter distingui solet, quod aliquid sunt de necessitate executionis huiusmodi praeiudicium dupliciter. **Q**uia est necessitas solius precepti cuius transgressio graue peccatum est, sicut quod excommunicatus non consecratur, verumtamen haec transgressio non impedit consecrationis effectum principale, quod est transsubstantiatio. **A**ltera est necessitas consecrationis vel sacri, consistens in hoc quod minister sit rite ordinatus huius intentione consecrandi cum forma et materia debitis, quod si alterum defuerit, nihil efficit et peccat. **H**anc praeiudicium tradunt doctores concorditer patrem esse in omnibus qui consecrati sunt sacerdotes, quod praeiudicium collatum fuisse creditur in cena dum dixit Christus apostolis hoc facite in mea commemoratione, ubi doctores concorditer sentiunt quod indas illic fuit sacerdos constitutus sicut prius electus in apostolatu praeiudicium predicandi et faciendi miracula susceperat. **E**t hic sumit argumentum quod praeiudicium ecclesiastica non necessario fundatur in fide vel gratia sed in charactere baptismali quem de lege dei necessario presupponit.

Consideratio 3

Potestas ecclesiastica ordinis alio modo consecrata potest respicit ministracionem corporis christi fidelibus, et ministracionem sacrorum ordinis et confirmacionis. **C**onsecratione in sup virginitatis, abbatu et ecclesiaru, et institutione ecclesie non est equaliter in quilibet sacerdote. **C**uius ratio est quoniam simplex sacerdos iuxta eodem doctorum sententiam non potest ordines conferre, neque sacramentum confirmacionis dare, neque consecrare virgines etc. **E**tiam defacto sic quod sitale aliquid temptet agere, nihil tamen efficit, quod neque confirmat neque ordinat. **E**ps autem si volente confirmari, si volente preterea ad ordines promoueri, quod sit eorum susceptibilis (quod dicitur propter sexum muliebrem) temptaverit vel confirmare vel ordinare ordinat utique vel confirmat defacto hoc excommunicatus, hoc irregularis, hoc degradatus extiterit. **E**t in hoc pariter omnibus episcopis ab infimo usque ad su-

perimum qui papa dicitur praeiudicium ordinis. **N**on autem in sacerdotibus minoribus est haec praeiudicium ut dictum est saltem in tali plenitudine seu perfectione quod hoc possunt. **L**icet concedatur cum maiori parte doctorum quod supra sacerdotum simplex nulla est altera praeiudicium ordinis, neque in episcopis neque in papa, sed aliter est in episcopis et papa aliter in simplicibus presbyteris, sicut exemplificavit, quod eadem est humanitas in homine dum est puer et eadem dum factus est vir, vir nihilominus generare potest sibi similem puer nequequam. **C**um igitur fuerit inter apostolos et discipulos talis distinctio, sicut inter episcopos et simplices curatos sacerdotes, sicut notat Hieronymus, et magister in iij. dist. xxiiij. ca. vij. allegans eum, propria est veritas huius consideracionis. **S**ivo loquere mur de praeiudicium iuris, iuxta quod dicta solet. **H**ilud possumus quod de iure possumus, certi or ad huc est ista consideracio, quod nullus sacerdos rite ministrat aliquid sacramentum, sedulo necessitatis casu nisi iurisdiccionem habeat super illum cui ministrat. **S**ed super hac re dabitur consideracio sequens, satis sit interim apuisse qualiter sit vel non sit equalis praeiudicium ordinis in omnibus presbyteris quod ad consecracionem corporis christi veni eandem habent sacerdotes omnes praeiudicium. **Q**uatum vero ad sacrorum ministracionem, dispar est in episcopis et simplicibus presbyteris praeiudicium seu facultas tam de iure quam de facto. **S**icut in ministracione ecclesiasticorum institutio, quod est praeiudicium competens primis hierarchiis, de primo ordine et secundo non autem inferioribus quemadmodum sunt curati, quod licet purgare illuminare et perficere possunt plebem suam, potest inferior angelorum hierarchia purgat illuminat, et perficit sub celesti vel humana hierarchia, nihilominus haec praeiudicium curatorum non extendit ad hierarchiarum superiorum institutionem, de instituto communi. **A**ddamus quod et si summus hierarchia summus potest vel alij potest suo modo possunt per rationabili causa vel necessitate dare suis inferioribus adiutores ad exercendum hierarchicos actus quod sunt purgare illuminare et perficere plebem sibi subditas sicut invenit de penitentiaris et privilegiatis, hoc tamen sine manifesta ratione vel necessitate facere non debet cum eorum deus delectioe, irreverentia et vilipensione apud illos quibus honorem debet esse et a quibus debita sustentationem recipere per suo statum ministracionem. **Q**uis est titulus dederit ad ultimum praeiudicium

De potestate

si puideti et potati se nolente. Nec tandē claudicare dē obligatio mutua epōrū vel curatorū ad plebes suas. **C**landicat autē dū plebes erimunt et liberant (si ista libertas nō iniqtas est) dū eligere sibi pnt hierarchizātes eos i foro pscie vel in pdicatōe aut sacroz alioz ministratōne. **P**relati vō maiores vel minores remanēt hac obligatiōe pstricti vt nō liceat eis plebibus suis negare quicqd in pdictis q̄suerint tanq̄ nedum deo sed eis rōnē redditum sint. etiā si pestilentiali si epydimiali si quauis alia abominabili ptagione morbi laborauerunt. **P**reterea si tales vice pastoz dati. lupoz accipiāt officiu. si seducāt subditos. lacerēt et demorēt. nulla relinquēt eis obuiadi vel pmouēdi ptās. nisi forte dicat q̄ hi supiores hnt p iudiciabus. sed apta est rōtio platorū de q̄bus daz. inimici nrī sunt iudices. **A**tredat lector circa p̄sideratiōe istā de epatu. si sit ordo vel sacerdotiū. q̄ apd theologos et iustas ē p̄cordia in re. bñ p̄cipē vō. sed explicatio diuersa est. **Q**uia iuste vocāt epatum esse ordinē. qm̄ pōt vltra sacerdotiū. **T**heologi vō p̄cedunt scōm scz q̄ epatus est ptās hierarchica supra sacerdotiū. sed qz nihil addit ptātis supra corp̄ xpi verum. p̄terea nō dicunt q̄ sit nouus ordo sed bñ nona ptās et hoc eredit in idem. **A**musus attendat q̄ de cōfirmatōe dicit sanctus **Thomas** eam cōmitti posse a papa simplicia sacerdoti. p̄ter beati **Breg.** qd̄ dam dictum. plonibus tñ hoc nō placet. et dicunt illos de quibus loquit̄ **Breg.** non fuisse cōfirmatos. tolerati autē sunt sic manere. qz cōfirmatio nō ē necessitatis sacm̄. **D**eniqz dat̄ rō p̄ doctores cur mulier non sit susceptibilis cuiuscūq̄ ordinis qm̄ subiectōis sexus est. nō hierarchice dñatōis.

Consideratio 4

Potestas ecclesiastica iurisdicōnis in foro exteriori est ptās ecclesiastica coercitiua. q̄ valet exerceri in alterū etiā inuitū ad diribendū subditos in finē beatitudinis eterne velut in finē p̄ximū et p̄ncipali intenzum. **A**ddita est fatemur hec vltima clausula descriptōis ad exp̄sionē magis q̄ necessitate qm̄ hec includit̄ in hoc noīe possi-

to p̄ genere. ptās ecclesiastica? sicut in descriptōe sua notatū est. **A**tendat autē q̄ iurisdicō dē noīe generali q̄si iuris dīno. i. ptās dicēdi ius. v. l. iurisdicō q̄si iuris dīno. i. pmulgatio vel notificatio seu p̄ncipiatio. **P**roprie vō dē iurisdicō facultas seu ptās p̄ncipiatio dicēdi vel faciēdi ius in alterū etiā inuitū. **E**t hec duplex est. **P**palis et sp̄ialis. **P**ales exercēt fm̄ leges ciuiles ad finē quiete cōuerlatōis humane p̄ hac vita. **S**p̄ialis autē exercēt fm̄ leges canonicas ad finē p̄ncipale eterne beatitudinis cōsequēdi. **A**terū ptās hec iurisdicōis ecclesiastice adeo vicina est iurisdicōi seculari et politice q̄ laicis imo et mulieribus plerūqz et in multis casibus cōdicari pōt executio vel cōmitti. **H**anc ptātē cōtulit xps **Matth.** xvij. dū dixit petro vice oīm. **S**i peccauerit in te frater tuus vade et coripe eū rē. **S**equit̄ q̄ si te nō audierit dic ecclesie. q̄ si ecclesiā nō audierit sit tibi sicut ethnicus et publicanus. **Q**uo in loco fundat̄ iuridica ptās excoicādi vel interdiciendi ab ecclesiasticis sacris et cōione fidelium rebelles et inobediētes ecclesie. sicut vsus est ap̄ls et idē horatus est ad **Actū** iij. scribes hereticū boiem post p̄mā et secundā correptione; deuita. **E**t sic dicit̄. ad **1 Cor.** v. **S**i quis frater noīat̄ inter vos rē. **S**equit̄. **L**um hmoi nec abū sumere. **F**undat̄ rursus absqz oi calūnia p̄hibet̄ in hō textu plenitudo ptātis gladii sp̄ialis et executio eius in ecclesia sup̄ quēlibet xpianū qui est frater nr̄. etiā si papa fuerit. **H**ec accipiendū est hic. dic ecclesie. i. pape. **Q**m̄ xps **Petro** loquebat̄. qui nō dicit̄ sibi ipsi. **I**te qz subiunctū est p̄aliter. **Q**uecunqz ligaueritis sup̄ terrā rē. **D**eniqz si nō haberet ecclesia talē ptātem et executioz frustra dixisset xps. dic ecclesie qz potuisset impune nō audiri. cōtra illud qd̄ sequitur. **S**i ecclesiā nō audierit sit tibi rē. **C**ū dat̄ etiā in hoc textu nedū ptās exercēdi sed ptās diffiniēdi dēterminādi statuenadi decernēdi cōstituenadi p̄cepta leges et canones. **P**rocedēdi deniqz cōtra nō obediētes vsqz ad sniam excoicatiōis inclusive. imo fm̄ canones nunc institutos vsqz ad inuocationē brachij secularis qz dē in textu q̄ si ecclesiā nō audierit rē. **A**ugere igit̄ p̄ eccle-

nā q̄libet frater n̄r q̄ dicit ad deus p̄ n̄r. si-
 cut explicat alibi xp̄us. Qui vos audit me
 audit. **C**ōfirmat hāc sniam statuta 7 pra-
 cāta in hoc sacro **C**onstan. cōcilio. p̄serti-
 vj. ap̄lis āni. **A**. cccc. xv. i. sessiōe publica.
Cui in cetera sūt hec decreta duo p̄ma.
Et p̄mo declarat q̄ ipsa in sp̄sctō legitīe
 p̄gregata ḡniale cōciliū faciēs 7 ecclīa catho-
 lica militatē rep̄ntās p̄tātē imēdiatē a xp̄o
 h̄z cui q̄libet cuiuscūq̄ stat⁹ vel dignitatis
 etiā si papalis existat obedire tenet̄ i his q̄
 p̄nēt ad fidē. 7 extirpatōes dicti scismatis
 ac generalē reformationē ecclīe dei i capite
 7 in mēbris. **T**ertē declarat q̄ q̄cūq̄ cuius-
 cūq̄ stat⁹ vel dignitatis etiā si papalis exis-
 stat q̄ mādatis statut⁹ seu ordinatōib⁹ aut
 p̄ceptis h̄m̄ scē synodi 7 cuiuscūq̄ alteri
 us cōciliū generalis legitīe p̄gregari sup̄ pre-
 missis seu ad ea p̄nētib⁹ facis vel facien-
 dis obedire p̄tūmācē p̄tēpserit. nisi resipu-
 erit p̄digne p̄nie subijciat̄ 7 debite puniat̄
 etiā ad alia iuris subsidia si opus fuerit re-
 currēdo. **C**ōcludit̄ aut̄ ex p̄missis q̄ si
 p̄tās p̄dicta sit ecclīe data cōciliū generale re-
 p̄ntās ecclīa h̄z illā. imo videt̄ q̄ ecclīa
 v̄t sp̄sim cōsiderata nō h̄z illā p̄tātē nisi i
 q̄dā materiali seu potēntiali. sed p̄gregatio
 sua et vnitio q̄ fit in cōcilio generali dat ei
 formā sicut i alijs cōitatib⁹ exēplū dāni p̄t.
Et fundat̄ p̄dicta p̄tās ecclēsiastica iurisdic-
 tōis i vnitate vel vnione tali. quēadmodū
 notasse videt̄ eleuat⁹ **A**ugustin⁹ q̄ clausē
 ecclīe date sūt vnitati. **T**erunt̄ hoc non
 impedit q̄n date sint petro tāq̄ monarche
 legitimisq̄ successorib⁹ suis p̄ncipali⁹ tñ
 ecclīe: p̄mo rōne indeniabilitatis. q̄z por-
 te inferi nō p̄ualebūt aduersus eā nec defi-
 ciet fides ei⁹. nō sic de papa. **S**cōdo rōne re-
 gulabilitatis. q̄m h̄z regulare vsum p̄tātis
 papalis. nō sic ecōuerso. **T**ercio rōne mul-
 tiplicitatis q̄m ecclīa p̄tinet p̄tātē quālibet
 ecclēsiastica. etiā papalē. nō sic papa p̄sertim
 in extēnsione. **Q**uarto rōne obligabilitatē
 q̄m ecclīa pōt̄ dēdere leges obligātes 7 regu-
 lantes etiā ip̄m papā tam q̄ ad p̄sonā q̄ re-
 spectu vsus p̄tātis. **N**on sic ecōtra pōt̄ pa-
 pa iudicare totā ecclīā vel vsum sue p̄tātē
 limitare. imo si papa p̄dat leges 7 canones
 videt̄ observādū illis q̄s snialr̄ dicit **A**ug⁹:
Leges institunt̄ cū p̄mulgant̄. firmanē

aut̄ cū moribus v̄tentū approbanē. **D**oc-
 et̄ enī p̄ ad rep̄mendū p̄sumptōs q̄rundā
 summorū potēntiā v̄ eis adulatū. q̄ videt̄
 tur voluisse debere seruari p̄ regula imuta-
 billē de papa respectu cuiuscūq̄ p̄uincio-
 totius ecclīe. **N**ō placuit p̄ncipi legis h̄z vi-
 goiē. q̄si nullū sup̄esset eramen sup̄mum.
Addita ē v̄o p̄ inobediētū coertōe
 penalis excoicatio. **E**t sūt q̄ dicit penā
 hāc evlūmā quā infligē possit ecclēsiastica
 p̄tās iurisdicōis ex institutōe xp̄i sola p̄-
 maria. sic q̄ n̄ extēdit̄ ad incarcerationē. nec
 vt aliq̄s adiudicet̄ morti vel flagello corpa-
 li. s̄z facit hoc ecclēsiasticus dū facit. ex p̄cessi-
 one p̄ncipū quēadmodū multā ob eorū de-
 uotionē iurisdicōis t̄pālis auctem dēris
 accepit. q̄ nihilominus iurisdicōis vel cen-
 sura d̄i sp̄ialis sicut 7 ecclēsiasticorū bona
 t̄palia. p̄pter dedicationē 7 applicatōes ad
 eos q̄ ministrat̄ ecclīe. sicut panes. p̄positio-
 nis primitie 7 decime. vasa insup̄ repli. ve-
 stes 7 filia dicebant̄ in lege veteri sacra vel
 sc̄tā. sic 7 noua lex hoc retinet. **A**c p̄m-
 de p̄surgit. q̄ ecclēsiastica censura quā xp̄us
 p̄tulit 7 p̄mulgari voluit vbi p̄t. **P**at̄b.
 xviii. p̄n̄r post dotationē ecclīe in bonis
 t̄pālibus applicata ē ad defensionē coercis-
 uā volētū v̄dicare sibi. vel impedire t̄pā-
 litatē h̄mōi. p̄ excoicatōes vic̄ 7 interdicitā
 q̄ pena vel censura videt̄ p̄mitis instituta
 p̄ p̄tinaces scismaticos 7 hereticos 7 alios
 incorrigibiles viciosos. **Q**ui legi tanq̄ dīa-
 uine 7 nāli papa subijciat̄. sicut 7 frater est.
 potēs delinquere. **H**ec aut̄ applicatio gla-
 dii sp̄ialis. ad defensionē t̄pāliū. si p̄fusio-
 nē magnā in ecclīa. si vilipēsiōnē vel p̄tē-
 ptū euāgelice huius cēsure sue q̄ ē excoica-
 tionis gladi⁹ extreme formidabilis. **S**i de-
 niq̄z laqueos aiab⁹ multorū magis q̄ salu-
 tē sp̄iale inducent vel inducat̄ experientiaz
 teste v̄oco. **I**taq̄ sicut t̄pālitās addita ē ec-
 clēsie p̄ dote sua. vident̄ pōt̄ aliquibus / q̄
 ad eius defensionem sūt addere suffecerat̄
 aduersus impetitores: penā vel censuram
 t̄pālē / vt ē mulctatio pecuniaria vel corpa-
 lis detētio vel arrestatio bonorū ap̄uorū.

Consideratio 4 T

Pro interiori q̄ nō est ap̄rie coerciua

De potestate

sed magis spontanea q̄ ad subijciētes se eis
dē. est p̄tās ecclesiastica sup corpus xpi my-
sticū illuminādo ⁊ p̄ficiēdo ip̄m p̄ doctrī-
nam ⁊ sac̄oz ministratiōē ⁊ purgādo p̄
baptisimū ⁊ p̄nīe sac̄a. **A**duertēdū ē ita-
q̄ q̄ hec p̄tās iurisdicōis q̄ radicaliter fū-
dat in p̄tate ordinis sacerdotalis et ep̄alis
dū in sua generalitate p̄siderat. respicit ml-
tipliciter corpus xpi mysticū. qd̄ est fideli-
um ecclesia q̄s fideles optet f̄m tres ac̄⁹
hierarchicos regere qui sunt f̄m **B**yonifi-
um. purgare. illuminare. ⁊ p̄ficere. **P**urga-
re p̄ inflictiōē penale excoicōis vel in-
terdicti. si rebelles inueniant. qd̄ spectat ad
iurisdicōē coercitiuā de q̄ p̄dictū ē. q̄uis
hec purgatio fiat p̄ baptisimū ⁊ p̄ sac̄ale ab-
solutionē. nō tñ coercitiue. **P**oportet insup
illuminare. p̄ p̄dicatiōē ⁊ doctrīnā. **P**or-
tet demū p̄ficere sp̄ aliorū sac̄ozum. mini-
stratiōē. **P**orro talis ministratiō sac̄o-
rum nō habet p̄ materia debita res soluz
insensibiles p̄t est in cōsecratiōe corporis
xpi vbi p̄ materia debita requirēt sufficit
panis triticeus ⁊ vinū. **N**e refert q̄ ad con-
secratiōis necessitatē. si panis sit ip̄ius con-
secratis vel alterius. **S**ecus ē in ministrati-
ōe sac̄oz vbi requirēt q̄ p̄sona cui fit mi-
nistratiō sit ministratiōi subdita. p̄terq̄ i ba-
ptismo qd̄ ē necessitatis sac̄m nō iterabile
Sit in sac̄o p̄firmatiōis ⁊ ordinis qd̄ in-
delibibilis charact̄ imp̄m̄t. inde sufficit de
necessitate sac̄i. nō tñ p̄cepti subiectio vo-
luntaria suscipiētis hec sac̄a ab illo q̄ p̄ferre
p̄t illa. peccat tñ dās atq̄ suscipiēs. si nō as-
sit subiectio p̄ supiorē ordinata. **S**ec̄ autē ē
in p̄nīe sac̄o. vbi de necessitate sac̄i et p̄cepti
requirēt p̄dicta duplex subiectio. in p̄ cōiōre
doctoz sniam. sic q̄ alienū nō dat absolu-
tio et si dari tēptet. q̄ mā deficiat q̄ ē peccas-
tor subdit. **S**ubdit̄ inq̄ nedū voluntaria
subiectiōe. s̄ aliena supioris auct̄e. **H**ocri-
te statuit p̄mus legislator xps. h̄ eccl̄a sic
elucidauit ⁊ tradidit. ne p̄funderet eccl̄asticū
cū regimē. ⁊ ne hierarchie ordo quē tradidit
Byonis talē eē ve infima reducāt ad sup̄-
ma. p̄ media turbaret. **V**idere ē igit̄ quē
admodū p̄tās hec eccl̄astica iurisdicōē
quādā erigit cui p̄uenit q̄ libera sit ⁊ spon-
tanea vere vel interpretatiue circa p̄sonas in
quā exerceat hec iurisdicō. aut saltē q̄ nō

ferat in inuitū. **Q**uis ei diceret q̄ aliquis in
uit̄ vel baptisat vel p̄firmat vel absoluit
in foro p̄sae. vel ordinat ⁊ ita de reliquis.
Incē q̄ papa q̄ nulli p̄sone p̄nculari s̄b-
est vt coerceri iuridice possit i exteriōi foro
subest tñ q̄ ad iurisdicōē h̄ac annexā ordi-
ni sacerdotali p̄fessori suo ⁊ ordinatori suo
si antea sacerdos n̄ fuerat vñ ⁊ ab hostiē.
p̄secrat ep̄o q̄ miorē. **P**rociat̄ at sup̄
modū talis distinctio duplici iurisdicō-
nis coercitiue. s. et nō coercitiue cui⁹ i ḡtaria
vel i aduertētia gignit p̄fusione ap̄d aliq̄s
infinita. **N**ā cū vñ doctorū cōis habeat
dicē q̄ p̄tās ord̄is eq̄lis ē in oib⁹ sacerdoti-
bus ⁊ p̄latis. accipiūt p̄n̄ occasione error̄
q̄ qlibet sacerdos possit quilibet absolue
possit p̄dicare n̄ missus. possit eucharistia.
ministrare. **I**nuenim⁹ at q̄ hec iurisdicō-
nis p̄tās p̄missa est apl̄is an̄ passiōē xpi.
Math. xvij. **A**mē dico vob. **Q**uicūq̄ al-
ligauerit sup̄ t̄rā. erūt ligat⁹ in celis ⁊c.
Et p̄missa fuit petro. **M**ath. xvi. **T**ibi da-
bo clauēs regni celoz. **S**⁹ p̄ resurrectionē
suā collata ē apl̄is qn̄ insuflās i eos dixit.
Accipite sp̄m̄ctm̄ q̄m̄ remisistis p̄tā re-
mittūt eis ⁊c. **J**oh. xij. **E**t ibidē vlt. dicit̄
est petro. **P**asce oues meas. **A**ddita est
seu pot̄ p̄firmata p̄tās p̄dicandi. cū p̄tate
p̄feredi baptismū vel pot̄ iā date p̄tās ere-
ctio iusta ē. **M**ath. vlt. **E**ntes i mundum
vniuersū p̄dicate euāgelii of creature bap-
tizātes eos i noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄s̄cti. **Q**ū-
b̄ i casu necitat̄ qlibz viator baptisare pos-
sit. h̄ tñ faciūt ex officio v̄l eccl̄astica p̄tate
soli sacerdotes. **P**rociat̄ p̄tā iurisdicō-
nis q̄ in latitudine sua p̄siderata. nedū ad
sac̄z p̄nīe s̄ ad alioz sac̄oz ministratiōē ⁊ ad
p̄dicatiōē excedit. annexa ē p̄tās ius iusfa-
cultas accipiēdi vite necessaria. **M**ath. x. ⁊
Zuc. x. qd̄ apl̄s p̄firmavit. **J**. **L**oz. ix. **Q**uia
dign⁹ ē opari⁹ mercede sua. **C**ōsequēt̄ fū-
dat in hac p̄tate sumēdi vite necessaria. rō-
nabilitas dotatiōis eccl̄astice loco decima-
rū ⁊ p̄mitiariū legis antiq̄. **B**eniq̄ p̄tās
faciēdi miracula ⁊ si videat annexa fuisse p̄
xpm̄ licēta p̄dicādi verbū dei. qn̄ misit dū-
ciplos ad p̄dicādi. et dixit eis. **I**nfirmos
curate. demonia ei⁹ ate ⁊c. **I**abilomin⁹ vt
deet hec p̄tās donū ḡt̄ vātū. p̄uenire potēs
cui libet ex fidelib⁹. put ad edificatiōē ecclē.

ne indicabit expediens spū sanctus qui di
stribuit singulis prout vult.

Consideratio 6 X

Potesas ecclesiastica considerari p̄t
et d̄z tripl̄r. **Q**uo mō format̄ in
se et absolute sine respectu. **A**lio
mō material̄ seu respectiue pro
ut applicat̄ ad hanc vel illā p̄sonā: iure les
gitimo. qđ cōirer sit p̄ p̄secrationē electō
nē. qz sicut dicit apl̄s. **N**emo sibi assumit
honorē. sed q̄ vocat̄ a deo tāq̄ aaron. **P**o
tesas hec d̄z institutō m̄stroz tā actiue q̄
passiue. **C**onsiderat̄ tercio mō qđ ad exerci
tiū vel executionē. qz frustra ē potētia s̄m
pb̄m si nō habeat actū. **P**rofit̄ hec cōsi
deratio qđ distinguit et resoluit modos lo
quēdi varios. tā theologoz q̄ canonistaz
de ecclesiastica p̄tate cui⁹ resolūtōis iqr̄tia
vel inaduerētia. falli plerūqz facit et fallere
qm̄ aliter loq̄ndū ē de ecclesiastica p̄tate/ dū
in se considerat̄ format̄ et absolute. **A**liē dū
p̄siderat̄ material̄ seu respectiue. aliē dū
p̄siderat̄ qđ ad exercitiū vsū vel executiue
sicut infra docebit̄. **A**notem⁹ p̄terea mo
dos eēndi in q̄s i metaphisica posuit **A**ri
sto. qz inaduerētia facit oberare qđdā dū
in q̄ntē. **I**n qđ vel in q̄bus sit plenitudo ecc
lesiastice p̄tatis. **Q**uā⁹ mod⁹ eēndi i se sicut
ps̄ integrals i suo toto. **A**li⁹ sicut totū in
regrale i suis ptib⁹. **T**ercia⁹ sicut spēs in ge
nere. **Q**uart⁹ sicut gen⁹ in sp̄e. **Q**uint⁹ sicut
forma in mā. qđ forma triplex ē. eēntialis ac
cideralis et mathematicalis. **S**ext⁹ sicut ef
fectus i sua cā efficiēte/ dirigēte vel regēte
regnū ē in rege. **S**eptim⁹ sicut ordinata in
fine sūt in suo fine. quēadmodū v̄tus i b̄ti
tudine. **O**ctau⁹ sicut locatū i loco. **E**x qđ
ptin⁹ diffictōe māifestū ē qđ s̄m qđ duplex
gen⁹ cāe qđ duplex repit̄ et adaptat̄ mod⁹ ef
fendi i h̄ addat̄ et ali⁹. **S**ubiūgam⁹ itez
diffictōz de vsu p̄tatis ecclesiastice. **E**st em̄
vsus aliq̄s licit⁹ et r̄t⁹. **E**st vsus illicit⁹ et r̄
tus. **E**st vsus licit⁹ et nō r̄t⁹. ē vsus illicit⁹
et im̄t⁹. **E**xplū p̄mi dū sacerdos cōsecrat
vel absoluit cū arcūstātis oib⁹ ad h̄ req̄si
tis de nēitate. vel sacri vel p̄cepti. **E**xplū
sc̄di dū sacerdos p̄secrat i pctō mortali vel
cū trāsgressiōe p̄cepti. **E**xplū tercij dū sa
cerdos q̄tū i se ē bona fide et intēdō et credit

absoluerē cōfitemē sibi v̄tes in hoc b̄n clau
nib⁹. qđ p̄fites qz mētē in p̄fessione sua. vel
obice secreto ponit neq̄q̄ absoluit. **E**xem
plū q̄rti i casu ponit si sacerdos sciēt q̄nt v̄t
clauib⁹ erga aliquē. cui⁹ fictionē agnouerit
et qđ neq̄q̄ sibi subiect⁹ ē. **C**olligit̄ p̄fir a
lia distinctio valēs ad intelligētā p̄missoz
et seq̄ntiū dū q̄nt an p̄as ecclesiastica sit eq̄
lis i oib⁹. **Q**uia q̄nt d̄ p̄tate vel facti vel iur̄
facti sic qđ dum attēptat fieri. sit siue b̄n si
de male. **I**uris v̄o dū b̄n sit iur̄ allegat⁹.
Id possum⁹ qđ de iure possum⁹. **R**edit
aut̄ hec distinctio ad alteram p̄tātā de ne
cessitate duplici in consecratōe corp̄is xp̄i.
Qm̄ altera ē sacri. altera est p̄cepti. **E**t hec
s̄l̄r distinctio p̄t̄ extēdi ad ecclesiasticā p̄tā
tem sup̄ corpus xp̄i mysticum. quo ad m̄
nistratōz sacroz qđ characterē ip̄mūm sicut
sūt baptis̄m. cōfirmatio. et ordo. qm̄ sicut i
p̄tate ordinis sup̄ corp⁹ xp̄i v̄z sufficit ali
qd de necessitate sacri. qđ nō sufficit de ne
cessitate p̄cepti. qz peccat qđ v̄el p̄ter ordi
nationē eccl̄ie p̄secrat. **S**ic inuenim⁹ i p̄tā
te ecclesiastica sup̄ corp⁹ xp̄i mysticū p̄sertim
qđ ad ministratōz triū sacroz qđ dicta sunt.
Dis distinctio oib⁹ et alijs qđ p̄dicta sūt
attētis posset statim inuestigari qđ et in qđ
sit plenitudo ecclesiastice p̄tatis. **N**ihilomin⁹
antea iur̄ p̄ore diffictōz trimebr̄. tres affig
bim⁹ p̄sideratōes: septimā octauā nonā.

Consideratio 7 V

Potesas ecclesiastica si p̄sideret̄ in
se format̄ et absolute ipsa ē inuaria
bilis et eadē a p̄ncipio nascēt̄ eccl̄ie
v̄z in fine p̄seuerat. **E**ccl̄esia si qđ d̄uz
sic p̄siderat̄ in suis ptibus eēntialibus et p̄
manētibus qđ sūt papatus. cardinalat⁹. pa
triarchatus. archiep̄atus. ep̄atus. sacerdo
tiū h̄z integrari ex his oib⁹: sic qđ ablata
penit̄ona tali p̄tate. iā nō maneret eccl̄esia
put̄ a xp̄o seminatr̄. et velut in qđā gemie
suo. p̄fecte fuit instituta. vt si papatus per
imaginationē p̄cindaē a reliq̄s p̄tātib⁹ in
senioribus. id qđ sup̄est nō d̄z eccl̄ia. **P**ro
pterea q̄rere si papalis auctas sit maior q̄
eccl̄esia vel econuerso. redit in idē ac si pete
ret. nō ne totū mai⁹ ē sua p̄te. vel ps̄ minor
suo toto. **P**roinde seq̄. qđ si generale cō
ciliū rep̄ntet v̄niuersale eccl̄ia sufficiēt et in

De potestate

legre necesse ē vt includat auctem papalē.
sive papa sit siue de ierit ee p morte nālem
aut civilē. Sic dicitur de potestate romane ecclie
vel sacri collegij. Sic de potestate epali. sic de
sacerdotio qd est pās curatoꝝ qd sūt in ec-
clesia plati minores. ¶ Si vo veller aliqs
curiosus inquirere, qliter hz fieri talis ab-
stractio pātꝝ eccliasice. Et si sit aliqs vni-
uersale reale specificū z qd itatū. pter oēs
opationē intellectꝝ sicut in qntē de aialitate
et hūanitate: remittimꝝ ad metaphysicam
¶ Sed cedimꝝ itaqz qd abstractū nō ē mēda-
cū sūm Arist. licet negauerimꝝ hec vniuer-
salia realia. sicut nec mathematici mētūē.
sive pūcta sūt realitꝝ sine non. ¶ Cū dici-
mus qd nō nobis h̄ satis ē qd vniuersalitas
est i opatōe z abstractōe quā facit intellectꝝ
ex reꝝ singulariū exteriou cognitōe vidēdo
qlit ipse res ad inuicē pueniūt vel differūt
ēntialitꝝ vel accidentalitꝝ vt qd qlibet hō pne-
nit ēntialitꝝ i hō cū altero qd est aīal rōnale.
qd intellectꝝ attēdēs. abstrahit inata sibi
tute/silitudine hāc. qd nō ē eꝝ nisi singulari-
ter i singulari hōibus. z denudat eā a loco.
a tpe. z ab oi generali ē accidētū p fusiōe. z
ita remanet vltis z absolutꝝ. z ceptꝝ hōis in
aīa qd nihilominꝝ originatꝝ ex rebꝝ ad eꝝ sin-
gulariū. Sic eccliasica potestate sentire pos-
sumꝝ dū in se formalitꝝ z absolute p fideratꝝ.
¶ Pēs ei sacerdotes pueniūt in sacerdotio.
oēs epī i epatu z ita d̄ reliqs. ¶ Queret for-
re aliqs qd pacto ecclia romana dicat eadez
isto mō cū ab initio fuerit petrꝝ i antiochia
¶ Rātio facilis ē fiat abstractio talis a cōno-
tātōe loci. z dicamꝝ qd ecclia romana ē il-
la dyocesis puincia vel sedes qd peculiaritꝝ
hz regi p auctem papalē z eam p plectit. sic
veritate hz vulgata vox. vbi papa ibi roma
¶ Nec in dubiū veni dꝝ qd isto mō romana
sedes z ecclia sit caput mīr z magistra cete-
rarū qd supmā petri potestatem includit.

Consideratio 8

Potestas eccliasica p fiderata re-
spectiue et qdāmō materialitꝝ put
applicat ad hoc vlt illud suppositū
dicit p variabilis et aufenbilis in casibus
multis. Nec pspiciū ē qd die dū sūt imu-
tates. nūc p nouā cōsecrationē. nūc p no-
uā electionē vel institutionē ministriūm

Ita pnter dicere possumus de potestate papa-
li qd mutabilis ē z aufenbilis p morte nāle
sicut pstat vel p civilē vicꝝ p de positione.
salte qd ad plenitudinē sue iurisdictionis que
depositio qliter z ex qbus causis fieri possit
latiꝝ in alijs opusculis aprū ē. ¶ Cū sicut
papa renūciare pōt papatū z dare libellū
repudij ecclie etiā sine culpa ipsius spōse
lz hoc facere nō debeat sine cā. Sic ecclia
pōt hunc vicariū spōsi sui dimittere z ei li-
bellū repudij dare etiā sine culpa sua lz nō
sine cā. ¶ Ex p ficationū alias in sex casibꝝ
qbus verus papa deponi pōt ex culpa sua
etiā vbi nō ēēt realitꝝ hereticus ad intra qd
uis ad extra talis iudicaret. ¶ Ex p ficationū
mus in alijs sex casibꝝ qbus deponi pōt pa-
pa sine culpa sua lz nō sine cā. etiā pter libe-
ram eꝝ cessionē. ¶ Tractatū intitulari pōt
de aufenbilitate pape ab ecclia z incipit. Cle-
mēt aut dies cū auferet ab eis spōsus. pro-
pterea breuitatis amor hic ista non reperit
¶ Cū potestatem hāc eccliasicā qd respicit
institutiōē ministꝝ ecclie a sumo vsqz
deorsum p fundit magna caligine cupiditas
ambitiosa qdēs qd sua sūt z qd crecentibꝝ
bñficiōꝝ dōtatiōibꝝ impudentꝝ excreuit. ita
vt vix discerni mō possit qd ex pmanā in-
stitutiōē xpī vel inuariabili iure diuino ten-
nendū sit i hōiū ministꝝ ordinatōe. ¶ Di-
ra si qdē qd ad vsū talis potestatis varietas icel-
sit qd ex chronicis sumoꝝ pōntificū z ex teno-
re generalīū p ciliōꝝ decretaliū z decretōꝝ
se oñdit. ¶ Nec ē opusculi pntꝝ p hec oia dil-
currere. ¶ Sed dicamꝝ h̄ alitꝝ ēē discernēdū i ec-
clesiasica policia. dū ē ordinata p plete sub
qdā explicatōe pfecta z nūerosa mēbrōꝝ
suoꝝ ministꝝ. p statꝝ gradꝝ z officia. ¶ Aliē
dū ab initio firmata ē ecclia in magna rā
eccliasicōꝝ qd fideiū pauitate. velut in
qdā seminario vel germine seu botro. ¶ Po-
tuit ei tūc rōnabilr supmā ille pōntifex petrꝝ
h̄ē facultē pntiā p ciliū gñalis. sicut i electōe
mathiez cessatōe legalīū. ¶ Potuit institūē
ministꝝ p diuersas puincias z loca de mā-
dato suo. sicut ad eū facit patebat a ccessus
¶ Nec oiebat auaricia qd pmi pmo ptebā-
tur ad morte. ¶ Que oia cessant i hac tā copi-
osa fideiū multitudine post tot iura tot le-
ges tot decreta z decretales sumoꝝ pontifi-
cū z generalīū p ciliōꝝ equitas ad regēdā se-

liciter ecclesiā. **S**uppedit hoc loco cōue-
nissime p̄siliū Petro datū moysi. **Exo. xviii**
qđ sic habet. **S**truko labore p̄sumens tu
p̄pls tuus q̄ tecū exlra vires tuas ē nego-
ciū solus illud sustinē nō poteris. **S** audi
v̄ba mea ⁊ p̄silia mea ⁊ erit dñs tecū. **S**to
tu p̄plo in his q̄ ad deū p̄tinēt vt referas q̄
dicūt ad eū; oñdasq; p̄plo ceremonias. ⁊ n̄
rū colēdi. viāq; p̄ quā ingredi debeat ⁊ op̄
qđ facē debeat. p̄uide at̄ de oī plebe viros
potētes ⁊ timētes deū. i. qđ sit veritas. ⁊ q̄
oderint auariā. ⁊ p̄stitue ex eis tribunos
et cētūōes q̄nq; genarios ⁊ decanos. q̄ in
dicēt p̄lim in oī tpe. **Quicqđ aut̄ maī t̄ue-
rit referat ad te. ⁊ ip̄si faciliōra t̄mō iudi-
cent.** **Leui. qđ;** tibi sit p̄tō in alios onere.
si hec feceris implebis imp̄iū dei. ⁊ p̄cepta ei⁹
poteris sustinē. ⁊ oīs h̄ p̄pls reuertēt cū
pace ad loca sua. **Quib⁹ auditis moyses se-
cit oīa q̄ ille suggesserat.** **Ado** cēmur ex
hac sc̄ptura calamo dei scripta de multis
Sp̄aliter q̄ si moyses loq̄ns deo familia-
riter sicut amic⁹ ad amicū obediēt audire
p̄siliū gēnlis hoīs i regimine totū synago-
ge. q̄tō magis d; qđ sūmus p̄tifer ad di-
ctamē totū ecclie vel gēnlis p̄ alij suo noīe
Curius si iudicia minora reprobant in
moyses videam⁹ in sūmo pontifice ⁊ curia
sua qđ de tot p̄phanissimis ⁊ indignissimis
cāp̄ ⁊ litigioꝝ p̄tinis ⁊ anxijs occupatōi-
bus. **Quid** de bñficiōꝝ q̄rūcūq; et miorū
collatōib⁹ ⁊ siḡtōib⁹ manu pape. **Quid** de
annatay exactōib⁹. **Quid** de immūeris sili-
bus dicēdū iudicabit. relicta oī cura solici-
tudine vel studio de oī eo qđ sp̄iale ē. qđ di-
uinū ē. qđ deniq; fidē ⁊ cernit. ⁊ religioneꝝ
xp̄ianā. **C**ōcludim⁹ tādē ex dato moysi
p̄silio ⁊ p̄cepto legis **Dei. xviii.** ⁊ ex insti-
tutōe xpi. **Mat. xviii.** q̄ nulla fuit hactē-
nus. nec erit impōssibile; p̄niciosior pestis i
ecclia q̄ omīssio generalū p̄ alioꝝ ⁊ p̄uin-
cialiū. vel in re ipsa vel aucte. **Quētas** ita-
q; nulla erit. si solus sūmus p̄tifer oīa ve-
lit inferiorū ecclesiasticōꝝ vsurpare instituci-
ones. iura. stat⁹. gradus ⁊ officia. **A**p̄emis-
nent itaq; sūmus pontifer. datā sibi a deo
p̄tate sup̄mā in ecclesia ad edificatō; eius
p̄t sapiēs iudicabit. **J**udicat aut̄ sapiēs
de p̄tatis vsu variabiliter inuariabilis eri-
tūre sicut ē gēnale p̄ alij. ⁊ hoc p̄ tēpōꝝ loz

comū reliquiarūq; circūstantiarū diuersa q̄
litate. **T**eneat q̄ suū iudiciū ⁊ maneat ec-
clesiastica policia optio regimine. q̄le fuit
sub moyse gubernata/qm̄ mixta fuit ex tri-
plici policia. **R**egali i moyse. **A**ristocratica
ca in. lxxij. seniorib⁹. ⁊ in timocratica dū
p̄plo ⁊ singulis tribub⁹ sub moyse rectorē
sumebāt. **S**⁹ opponūt p̄limi nolētes ad
ordinarios remitti mīstroz ecclesiasticōꝝ in-
stitūtōes neq; p̄ electionē. neq; p̄ collatōes
Exptū ē inquit q̄ turbaret oīa viderent
dissiparet. p̄tim cupiditate carnali. p̄tim se-
culari p̄tate tracti. de l̄ax q̄z studijs actus
esset. **T**erū in p̄mpto ē mīssio/cōtingeret sū-
mus p̄tifer abusus h̄mōi. ⁊ auct̄s seueri-
tate sup̄ma vigilanē adhibita. poneret as-
pera vias planas. deponeret potētes intru-
sos de sede. ⁊ exaltaret humiles sine p̄ce vlt-
munere. **H**oc ē em̄ architectōis officium
Pūvo peccat in his sūmus p̄tifer/ q̄s mī-
nistroz corrigere vel p̄sumet vel poterit.
Dices q̄ hoc poterit gēnale p̄ alij. **Q**uidē qz
nec crebro. nec faciliē habet. **C**ir em̄ statu-
it libētē aliq; sibi correctōis iudiciū. **D**e-
niq; si p̄pter abusus ordinarioꝝ in mīstroz
rū institūtōe putēt aliq; sublatū eē ab eisde
hoc exercitiū. similē in papa rōnē. q̄ ab eo
debeat vsus tolli nunc inueniri dī ab alijs
maxie dū recipit annatas. qm̄ ex hac coꝝp-
la q̄dū p̄ferauerit oriet̄ ienitabit/ lepro-
sa pestis symonie/ inficiēs sua cōtagioneꝝ
nedū caput. sed pene singula ecclie mem-
bra. **S**upest vt apponat sicut apponi que-
nē in reformatōe p̄uisio.

Consideratio 9

Potestas ecclesiastica si p̄sidere q̄
p̄ ad vsū vel exercitiū. illa mutabilis
ē ⁊ multiplic̄ variabilis. **H**ec cō-
sideratio cū duab⁹ p̄cedētib⁹ soluit p̄tin⁹
q̄ōnem hanc. **S**i p̄tās ecclesiastica sit ime-
diate a deo. vel mediate ab hoīb⁹. **N**az
cōsiderādo ecclesiasticā p̄tate p̄mo mō cō-
cedendū est absq; vlla dubitatōe q̄ illa su-
it ⁊ est immediate a deo homie xpo. sic q̄ a
nullo altero fuit instituta. **H**ec congrega-
tio totius vniuersitatis hoīm. sed vsu xpo
docuisset sibi potestatem h̄mōi instituire.
quemadmodū potuit vel posset instituire
sibi p̄tatem imp̄ialem sup̄ oēs. p̄tatem res-
b. 2.

De potestate

galem, potestatem ducatum, comitatum et baroniarum, et ita de reliquis potestatibus proprie secularibus. Non autem potuisset sibi instituire sacerdotium nec papatum, sicut habet ecclesia. Nec sicut destitueret sicut nec mutare legem christi, quod in mutatio sequitur de necessitate potestatis arguit apostolus quod translato sacerdotio necesse est ut legis translatio fiat. **S**i vero potestas ecclesiastica consideret seculo modo tunc in principio nascens ecclesie collata est immediate a deo tam petro quam apostolis et discipulis, quibus immediate christus contulit sacerdotium super corpus suum verum et super mysticum. **U**nus et apostolus dicit se recepisse euangelium non per hominem, et sicut mysterium et ministraciones corporis christi. Ego inquit accepi a domino quod et tradidi vobis etc. Et ita postquam probabile est quod sicut christus immediate contulit hanc potestatem primitus suis apostolis et discipulis applicando, scilicet eam istis et non alijs sic et immediate concessit usum actum vel exercitium, quod dans formam dat consequentia ad formam. **U**bi cumus tandem his non obstantibus vel ita se habentibus quod successores petri et aliorum apostolorum de consensu secundo miraculo vel noua reuelatione, fuerunt et sunt institutione mediate per homines ut per consecrationem et electionem vel alia institutionem. **U**sus sicut vel exercitium receperunt atque recipiunt mediate per humanum mysterium vel concessionem. **E**t forte quod ad usum vel exercitium potestatis ecclesiastice, sic euenit ipsi etiam apostolis et discipulis, quod post immediatam concessionem vniuersis, scilicet potestatis vsus, facta a christo, postmodum crescete numero fidelium fuit ad tollendum scisma et ad exemplar dandum posteris, limitatio facta talis potestatis quod ad usum, et hoc per petrum summum pontificem de consensu totius ecclesie primitiue vel generalis consensu ut non quilibet posset in quolibet vniuersa potestate sua attempta christi ordinatio de primaria, qua voluit ecclesiam suam regi principali sub vno, et ab vno monarchice, sicut est vna fides vnum baptismum et vna ecclesia, vnitatem capitum, tam primarium quam vicarium, quoniam iste est optimus principatus, prefertim in spiritualibus ad consecrationem vnitatis fidei ad quam obligant omnes. **N**on sic autem est de legibus civilibus quod debeat esse sitas et eedem apud omnes nationes propter vnitatem morum et conditionum in diuersis principibus. **U**nus insuper gladius ecclesie spiritualis

est vicis exercitatio, quod potest extendere se quod tumlibet in longinquas nationes. **A**lter est de gladio materiali, propterea non oportuit nec forsitan expeduit quod in tali potestate esset vna perseuerans monarchia per orbem vniuersum sicut de spirituali potestate potestatem institutum fuisse iure diuino primitus in persona petri Job. vlti. **P**asce oues meas potest facti doctores et ecclesia tenendum tradiderunt. **S**umamus exemplum materiale, per forme ut tradit Bionis, spirituali quod innemine in sole, qui fons luminis est non illuminatus ab alio corpore sed illuminatus. **D**einde sunt aliqua quod ab eo illuminantur et per illum illuminant, nonnulla vero quod illuminant sed illuminandi virtute caret quoniam in ipsis lux occubuit. **E**xemplum aliud est in Angelica triplici hierarchia vniuersa licet quod ad naturam gratiam et gloriam, sit quilibet angelus immediate formatus a deo, nihilominus quod ad exercitium actuum hierarchicorum quod sunt purgare, illuminare et perficere. **T**res primi ordines hierarchisunt non hierarchisati ab alijs. **T**res medij hierarchisunt et hierarchisati. **T**res infimi hierarchisunt et non alios angelos hierarchisunt. **P**apalis autoritas suo modo cum cardinalibus imitatur triplicem primam, alteram vero mediam, imitatur patriarchalis, Archiepiscopalis, episcopalis et sacerdotalis auctoritas in habentibus subiectos sibi. **P**ro deo propter curatos vel etiam propter solos titulares episcopos carentes plebe. **A**ltimi sunt instar tercie hierarchie, quod hierarchisunt in ecclesia sed non alios autoritative hierarchisunt, quod modo sunt populi et simplices religiosi secundum Augustinum.

Consideratio 10

Potestas ecclesiastica in sua plenitudine est formati et subiectiue in solo romano pontifice. **S**upponit itaque primo quod aliquis possit eligi in papa non sacerdos, sicut eligi aliquis in episcopo. **I**psa nihilominus appellari non potest aut deus summus pontifex nisi fuerit in sacerdote et episcopo consecratus. **E**t quod quis ex electo et possit aliquid iurisdictionis hierarchie non tamen habet aut consecrationem in episcopo plenitudine ecclesiastice potestatis tam ordinis quam iurisdictionis vniuersis, quod spiritualis est ex terminis. **U**nde autem consurgit equitatio non modica propter dominos iuristas qui loquuntur

de plenitudine potestatis papalis solū loqui videntur de potestate iurisdictionis. ex qua locutione videtur hec absurditas sequi et pure laicus imo et femina posset esse papa et habere plenitudinem ecclesiasticæ potestatis. **S**upponitur insuper et iam dictis quod ex institutione christi nullus in ecclesia debet dare vel suscipere gradus hierarchicos qui sunt purgare illuminare et perficere. si non interueniat vere vel interpretative auctoritas summæ hierarchicæ vel monarchicæ in ecclesia sancta dei quatenus in ea vitæ consilio et optimo. regimine gubernentur ad exemplar ecclesiæ triumphantis. propter quod dicit Job. in ap. se vidisse non a civitate babilon descendisse de celo. et moysi dicitur est. Vide ut oia facias iuxta exemplar quod tibi ostensum est in monte. **S**upponitur rursus illud phis quod actiones sunt iuppositorum. **T**andem ex his precedentibus possumus describendo dicere. quod plenitudo potestatis ecclesiasticæ potestatis ordinis et iurisdictionis quæ a christo collata est supernaturaliter petro sicut vicario suo et monarchicæ primo / pro se et suis successoribus legitimis usque in finem seculi. ad edificationem ecclesiæ militantis. pro consecutione felicitatis eterne. **P**atet in hac descriptione supernaturaliter ad diuinam potestatem vel iurisdictionem quæ successores petri potuerunt convenire secundum leges humanas quales et politicas. vel dictam in iuris naturalis. quod vult ut summus in aliqua politione gaudeat multis honoribus et privilegiis super alios vel ex speciali donatione seu donatione principum et aliorum secularium vel tandem ex ipsius ecclesiæ seu conciliorum generalium favorabili concessione. sicut civitas perfecta suo capiti naturali dare potest. **C**uius concessionis vna fuit ratio non mala quatenus honorem in interpretandis iuribus et emergentibus quotidie dubiis circa regimen ecclesiasticarum quæ facilius est recursus ad papam cum curia sua. quam ad ipsum generale concilium. **Q**ue causa movit ab initio. reges instituerunt. et eis potestatem leges condendi et interpretandi tribuere. **H**anc autem distinctionem non attendentes aliqui putaverunt oia quæ nunc summis pontificibus conveniunt. competere ex prima christi institutione et immutabili iure divino quod saluum est. quoniam staret aliquæ esse verum papam et presertim qui careret actualiter multis talibus privilegiis et bo-

noribus in quibus non consistit plenitudo ecclesiasticæ potestatis. quale in petro fuisse descripsimus. et quæ nullus hominum preter christum imo nec ecclesia tota pretere potuit. ita nec auferre. sicut in consideratione. ix. notatum est. **C**ontendunt nunc aliqui polletes lris quod post institutionem per generalia concilia regulas super electioibus faciendis. et beneficiis per ordinarios conferendis iuxta fundatorum intentionem quemadmodum observat et iure patronatus apud laicos. nequaquam licitum fuit papales tales cassare regulas presertim ita generaliter et passim per reservationes et aliter sicut visum est a centum annis vel ultra. **N**on licuit pretere facere: tot et tales non obstantibus eorum quæ constituta sunt in generalibus conciliis. quæ et qualibus non obstantibus uti solet passim in bullis suis. adeo quod. ut Alexander quintus inductus sit in presens quibusdam bullis ponere non obstantiam huius saluberrimi ac celeberrime observati statuti. **D**is utriusque sexus. **A**t vero videntur alij non ad originem ecclesiasticæ potestatis positam a iure divino tantum de considerantes. quantum respiciunt decretales cum glossis allegatioibus concordantibus sine numero doctorum vnius ad alterum. ut omnium gregi mos est. **R**ndet in quod per unicum verbum quod semper intellexit concilium generale. auctem summum pontificis positam esse in omni constitutione sua quicunque. **M**irum quod posuerunt isti papales auctem supra concilium. aut saltem non impari. **E**st autem certum apud eos quod par in pari. et minor in superiorum non habet imperium. **B**enedictus autem deus quiper hoc sacrosanctum. **C**onstantien. concilium illustratum divine legis lumine vante ad hoc ipsum. veratōe pntis scilicet intellectum. liberavit ecclesiæ suam. ab hac pestifera perniciosissimaque doctrina. qua semper manente perseverasset semper scilicet nuntiatum ab ea. **D**eclaratum nempe decretum est quod et sine papa generale concilium convocari. et a concilio papa iudicari certis casibus potest. **Q**ui insuper habet auctem generale concilium prescribere leges seu regulas secundum quas plenitudo potestatis papalis non quidem in se quæ semper eadem est. sed in usu suo moderata regulanda est. **N**eq; putandum est insuper concilia generalia sic excepisse papalem auctem in constitutionibus suis. ut eisdem premitteret effrenis

De potestate

libertas ea destruedi leuissime, q̄ tanta gra-
uitate ⁊ vigesta sapientū maturitate condi-
ta sunt. **I**ntelligit ergo papalis auctas ex-
ceptio facta prout occurrens necessitas vel
euidens vtilitas postulabat. vbi ptunc re-
curus ad generale cōciliū nō patebat. **A**li-
oquin nō erat ibi vti plenitudine papalis
prātis, sed abuti plenissime. **U**trūdo va-
lidum fuerit ⁊ ratū quicquid ex abusu tali
p̄cessit diffinire sub vna generalitate, non
audeo. **S**cio q̄ multa sunt inique multa
inexpediter, multa in de oratione eccie
que tñ facta tenet. **E**terū videt apponen-
da p hoc sacrosanctū generale cōciliū talis
declaratio p quā appareat q̄ pacto auctas
papalis ⁊ quousq; cognoscat excepta i cō-
stitutiōibus vel iam factis, vel de nouo cō-
uendis, qm̄ vt aiunt non est ad p̄terita lex.
Amnū deniq; male gestorū p̄teritis tpi-
bus cessatio vel annullatio, neq; facilis ne-
q; forte iuridica, ⁊ inexpediēs plane vi-
deret. **A**tendantē regule q̄ sequuntē **P**
faciētes ad elucidationē p̄cedentium de le-
gum vel cōstitutionū interpretatōe. **P**ri-
ma leges humane danē fm̄ illoq; vt in plu-
ribus accidunt. **Q**m̄ oēs casus p̄ticulares
enumerare ⁊ remediū sp̄alis legis appone-
re neq; possibile est humano legislatori cū
sint in infinitū variabiles, sed nec expedit
p̄pter cōfusionē fastidiosissimā imo ⁊ p̄ple-
tam, que ex illa multiplicitate cōsurgeret.
Erit autē lex fm̄ **I**stō, honesta iusta possi-
bilis seruari ⁊ fm̄ cōsuetudinē patrie, loco
t̄piq; cōueniēs necessaria, vtilis manifesta
q̄ ne aliquid p obscuritate in captōne cōti-
neat nullo p̄uato cōmodo, sed pro cōi ci-
uium vtilitate cōscripta. **A**ltera regula.
Reges humane q̄ feruntur generalr p̄ntz
debet exceptionē recipē dū deficiat rō legis,
q̄n̄ vicz legislator si adesset, vel alius pru-
dens interrogatus excipet a generali cōsti-
tutiōne casum p̄ticulare, qui taliter aut tali-
ter occurreret. **H**ec autē exceptio multipl̄
noiat, q̄n̄q; epikēia, sicut ab **A**nistotele/
q̄n̄q; iuris interpretatio, sicut a legistis, q̄n̄-
q; dispensatio, sicut a canonistis, q̄n̄q; bo-
na fides, sicut a politicis, dicētib; bonaz
fidē e; vbi nō silat vñ ⁊ aliud agit, q̄n̄q;
dī equitas sicut ait p̄pheta dño, **D**ia mā-
data tua equas hoc ē fm̄ equitatē impleda

Tercia regula. **T**riplex intente iur̄ in-
terpretatio vel exceptio. **Q**uedā est iudicialis
prātis, spectās ad legislatorē ⁊ iudices quē
admodū dici solet. **Q**uius est cōdere eius
est interpretari. **Q**uedā est doctoralis aucta-
tis, spectās ad illos quibus data est aucta-
te summi p̄tōficis licētia interpretādi scho-
lastice iura vel qui sup̄ his interpretādis, scia
pollet arte vel exp̄ientia in xta illud. **C**uilibet
erpto in sua scia credendū est. **E**t iterū
Unusquisq; bñ iudicat de quibus nouit.
Quedā interpretatio ē inenitabilis necessita-
tis, potēs cadere circa quēlibet, dū certum
dinaliter videt imminēs piculū suum nisi
vñ vi repulerit, ⁊ egerit p̄tra generalia ver-
ba legis, q̄ casu est sine culpa apud deū, q̄
uis dolere debeat q̄ incidit in hanc necessi-
tate. **E**t si docere p̄t legitimis testimonijs
apud iudicē humanus absolutus erit, aliē
nō, qm̄ apud illud idē est de illis q̄ nō sūt,
et q̄ nō apparēt. **Q**uarta regula. **I**uris
interpretatio seu dispensatio vel exceptio q̄ est
iudicialis prātis hoc opatē, q̄ agens cōtra
verba legis nō punit apud hoies in exteri-
ori foro. **S**ed apud deū in foro cōscie, pec-
cabit vterq; s. dispensans, et cum q̄ dispensat
si talis nō fuerit qui dispensat, qualē deseri-
psit x̄ps, fidelis ⁊ prudēs. **F**idelis ne como-
dū p̄p̄nū fauore vel honore quesiuerit ve-
relicto diuino vel cōi bono. **P**rudēs vt ar-
cuspiciat vndiq; rō legis, ⁊ legislatoris in-
tentio. **E**st em̄ dispensatio, cōmensuratō
seu distributio boni cōis, q̄le est lex ad sin-
gulos fm̄ legis intentionē, put circūstan-
tiarū varietas occurrēt, q̄ dispensatio si nō
fideliter ⁊ prudēter fiat eā appellat **B**em̄,
dissipationē nō dispensationē, intellige quo
ad deū ⁊ cōsciam, si h̄ cōstititit aut cōstare
debuerit. **T**enet dō si eq̄nē apd hoies fm̄
exteriora iudicātes hec dispensatio si nō cō-
tineat errorē aptum. **A**ut nisi fuerit sup̄io-
ri lege p̄hibita, qd̄ dī, p̄pter statuta sien pos-
sibilia, circa papalis vsum prātis per gene-
rale cōciliū. **Q**uinta regula. **I**uris in-
terpretatio vel exceptio que est doctoralis
auctatis releuat plurimū n̄ obediētes nu-
do legis verbo, tam q̄ ad iudicia forēnsia,
sicut est ab exp̄tis releuatio, q̄ in foro con-
scie ⁊ diuino iudicio p̄sertim dum sunt oo-
ctores famati, plures ⁊ exp̄ti in arte sua, et

in moribus honestate p̄bati. Alioquin sepe
 mentis iniquitas sibi. dū corrupta est p̄ce
 vel p̄cio. **Execrāt** em̄ munera. etiā oculos
 prudentiū. **Et** si credit Aristoteli erp̄ie
 ne verba loquēti. **Malicia** facit errare. ne
 dum circa p̄clusiones elongatas a primis
 principijs sed in ipsismet principiorū mo-
 raliū ianuis quēadmodū reputabāt olim
 latrocinii apud almanos/liciū teste **In-**
 lio de bello gallico. **Ac** p̄ctm̄ innaturale r̄
 sordidū apud romanos fm̄ aplm̄ ad eos
 dem. **Et** ita de pluribus hoibus vatis in
 reprobū sensum. p̄ varietate dānatōnis
 viciōrū. **Sexta** regula. **Iuris** interp̄ta-
 tio vel exceptio disp̄satio. s̄lt̄r̄ exigit dū sit
 altero p̄dictōrū modorum iudicialiter vel
 doctrinaliter q̄ habeatur duplex intuitus
 vnus ad bonū diuinū r̄ publicū. **Alter** ad
 p̄ticulare cōmodū illius pro quo sit iuris
 interp̄tatio vel disp̄satio. **F**uenit itaq̄ se-
 pius q̄ dum passim laxat̄ rigor legis ex q̄-
 dam vt fingit cōpassione. r̄ misericordi cō-
 desecione ad aliq̄s p̄ticulares positos sub
 lege/dep̄nit ex altera p̄te stabilitas et rigor
 discipline qui rigor est p̄cipue in om̄i lege
 seruādus. **P**ocuerūt hoc romani qui p̄ri-
 os etiā filios occiderūt. qui in seip̄os rigo-
 rem legū suarū exercuerūt. q̄tinus discipli-
 na militaris et obediētia legalis inuolata
 maneret. **P**ocēt hoc fratres carthuf. q̄ sup
 esu carniū. vel nunq̄ vel rarissime disp̄sa-
 tiōnē recipiūt. **Ac** p̄inde disciplina regula-
 ris viget apud eos/q̄ quantum sit collapsa
 apud religiones quasdā als passim disp̄sa-
 fatōibus vtentes/videre stupor r̄ dolor est
Sup̄ qua re iam **Bernardi** p̄ tpe suo que-
 rela nascēbat̄. **Q**uid mō dīcēdū putabim̄
 de tam facili vt appellāt disp̄satiōe p̄ papā
 et platos sup̄ iuramētis licitis. **S**up̄ vort̄
 rōnabilibus. **S**up̄ im̄mēsa bñficiorū plu-
 ralitate. **S**up̄ generali cōciliozū nō obstan-
 tia. **S**up̄ p̄uilegiōzū r̄ exēptionū cōe ius
 p̄uānū cōcessione. **H**uis oīa diuume-
 raret p̄ q̄ nunc vigor ecclesiastice. immo et
 euangelice discipline totus vere languit.
 emarcuit euāniūt. **P**rouideat sup̄ oibus
 sacrosanctū hoc **Constantiē.** concilium.
Fundat̄ in hac radice stabilitas legū q̄
 consuetudo est optima legū posituarū in
 serpres. ita si neq̄ iuri diuino neq̄ natura

li fuerit cōtraria. **F**undat̄ r̄ illud **Aristoteles**
 politisantis. **N**on esse dandū p̄m̄ium in
 ueniētibus nouas leges. q̄ quis in se melio-
 res extiterint qm̄ mutatio legum frequēs
 causat instabilitatē neq̄ p̄mittit eas in cō-
 suetudinis fixa radice roborari. **M**ocani
 macuerāt qui ad oēm motum capitis ad
 omne qd̄ bonū agi fantasiarū fuerit/cōde-
 re satagunt nouas leges/penas penis adij-
 cere q̄li sup̄ omni re q̄ bona est si fieret. bo-
 nū sit r̄ expediēs lege penalē addere. **N**on
 em̄ respublica regit̄ p̄ sitē. **F**undat̄ in ea
 dem radice. rōnabilitas abolitōnis vel ab-
 rogatiōis. quarundā legū posituarū p̄ op̄-
 positos mores subditozū qui versi sunt in
 naturā. **F**undat̄ r̄ rōnabilitas p̄missio-
 nis quorundā malozū. nō vt approben̄t
 se ne punita r̄uant in deterius. **F**undat̄
 et ius p̄scriptōnis punitis nefiant in cer-
 ta dñia/neglectores rerum p̄uarum aciu-
 ste transferentes etiā apud deū r̄ consciām
 tale dñium in bone fidei possessore r̄ p̄sati-
 ptorem legitimum.

Consideratio II

Prestas ecclesiastica in sua ple-
 nitudine est in ecclesia sicut in fi-
 ne. et sicut in regulante applica-
 tiōne et vsum h̄mōi plenitudis
 ecclesiastice p̄tatis p̄ seipsam vel p̄ generale
 conciliū ipsam sufficiētē r̄ legitime repre-
 sentās. **C**onstat vtiq̄ datam fuisse **P**e-
 tro plenitudinem ecclesiastice p̄tatis a p̄o
 ad edificationē ecclesie sue sicut cōformiter
 ad aplm̄. ponit descriptio **P**ropterea lo-
 quit̄ **Aug.** cū alijs quibusdā. q̄ clauēs ecc-
 lesie date sunt nō vni sed vnitati. r̄ date
 sunt ecclesie. **E**t hoc cōueniētē pōt̄ intelli-
 gi modis q̄s explicat cōsideratio. qm̄ cla-
 uēs date sunt p̄pter ecclesiā r̄ vnitatē eius
 tāq̄ p̄pter finē. **C**pōt̄ etiā dici in ecclesia
 vel in cōcilio. hec plenitudo ecclesiastice p̄-
 tatis. neduz in se finaliter. sed alijs duobus
 modis videlicet q̄ ad applicationē a d̄ h̄ac
 vel illam p̄sonam. **E**t quo ad vsum regu-
 landū/si fortassis in abusus veni querere
Constat his tribus modis plenitudinem
 ecclesiastice p̄tatis eē in ecclesia. et in generali
 p̄ alio tanq̄ in gerēte vices eius. **E**t quidē
 de duplici mō/ primo r̄ scō nō est difficul-

De potestate

tas. **S**icut nec de tercio si consideremus de-
scriptionē plenitudinis ecclesiasticę pręatis.
vbi ponit q̄ data est ad edificationē ecclie
Cum igit̄ sumus p̄tifer hñs eam subie-
ctiue sit peccabilis / 7 possit hęc pręatē in de-
structionē velle p̄uere. **S**icut sac̄ collē-
giū qđ ei datū est. 7 coassisit qđi cōitas ari-
stocratica. nō est in gr̄a vel fide cōfirmatū.
sup̄est vt aliqua sit relicta in obliquabilis
7 indeniabilis regula ab optimo legislato-
re x̄po fm̄ quā possit abusus h̄mōi pręatis
reprimi dirigi atq; moderari. **H**ec aut̄ re-
gula est vel ecclia. vel generale cōciliū. **C**ū
cū mediū virtutis aliter nō habeat nisi p̄
ut sapiens iudicabit. finalis resolutio. ad
hanc sapiam fiet ad eccliam vbi est sapia in-
deniabilis vel ad generale cōciliū. **H**ic
fundant̄ ea multa q̄ p̄ hoc sac̄ cōciliū 7
cōstituta 7 practicata sunt. **E**t q̄ papa in-
dicari p̄t 7 deponi p̄ cōciliū. **Q**uidē in re-
gulatōe sue pręatis q̄ ad vsum subijc̄t 7 si-
bi p̄t dici. **C**ur ita facis? 7 ita de plurib; q̄
recollecta sunt in illo sermone. **P**rosperus
iter faciet nobis deus. **P**ossūm; ad hęc
cōsiderationē addere q̄ plenitudo ecclie
sticę pręatis. si p̄sideret̄ in sua latitudine. ip-
sa nō est in solo papa. nisi quodā mō fon-
taliter. pręatiue 7 originaliter suo mō. **H**ec
em̄ latitudo pręatis p̄plectit̄ in se alias prę-
tes ecclesiasticas collectiue. a summo vsq;
ad deorsum. **E**t est in eis plenitudo ecclie
sticę pręat; papalis tāq; ps̄ integralis i suo
toto. 7 ita nō est maior vel supior ad totaz
eccliam. sicut nec ps̄ maior toto. **S**i v̄o cō-
sideret̄ hec plenitudo in sua sup̄emitate.
tunc absq; vlla dubitatōe plenitudo ecclie-
sticę pręatis papalis. supior 7 maior ē ad
reliquas; sed iam illud qđ reliquū est. nul-
lo pacto p̄t p̄stituiere generale cōciliū in r̄ta
illud qđ dictū est p̄us q̄ generale cōciliū in
sua rōne formali includit de nēitate. papa-
lem aut̄tem sine papa sit sine non sit. q̄ si
papa ē 7 vult facere debitū suū de puocan-
do cōciliū certe d; auctorizari p̄ ipm̄. **S**i v̄o
p̄tinaciter renuit in destructionē ecclie. iaz
tunc agendū est ac si nō esset 7 remanet in
ecclia pręas seipsam cōgregadi. 7 sibi p̄uidē
di a ordinadi de pręate papali. scđo 7 tercio
modis q̄ ad applicationē 7 ad vsum sicut
p̄ capitulo 7 decano. vel de vniuersitate 7

rectore. suo mō diceret. **S**i occurrat
difficultas p̄ncipalis qđ mortuo pa-
pa vel eiecto. possit ipm̄ cōciliū. **P**otest
itaq; p̄mo p̄stituiere sibi papā vñū mō soli-
to p̄ electionē dñoz cardinaliū v' alio mō
p̄ cōpromissum vel p̄ viā sp̄ssancti. si pro-
babiliter ita speraret̄ posse fieri q̄ oēs p̄co-
darēt in vñū. **U**el forte p̄ expectationē diui-
ni miraculi sicut fuit in electōne **M**athie.
Et de hac p̄ma pręate cōciliij non est difficul-
tas qñ sibi possit facere caput vñū. **A**lia
multa sunt q̄ papa mortuo vel eiecto p̄t
exercere cōciliū p̄ seipm̄ vel p̄ organū aliqđ
vice oim̄ / quēadmodū sepe practicātū ē in
hoc cōcilio de diuersis sententijs 7 decretis
respicieb; exercitiū iurisdictionis coacti-
ue sicut in vocationē 7 depositōe pape. sicut
in excoicationē 7 interdictio. relaxatōne 7 ab-
solutōne factū est in cā tridentina 7 Argenti-
na. in quib; oibus introduc̄t̄ sancta **S**y-
nodus loquēs decernēs diffinies. **S**ic in-
uenit̄ in primis cōcilijs. tpe ap̄loz 7 ratiōnū
q̄ cōciliū loquebat̄ 7 nō papa etiā diuine
bat. **C**ū dixerunt ap̄li 7 seniores. **A**ct. xv.
scribētes acta illius cōciliij. **A**sum est sp̄ssan-
cto 7 nobis. **E**t sicut notat̄ **A**ct. vi. de cō-
uocationē ecclie p. xij. ap̄los. 7 in cōcilijs gra-
libus tales inueniunt̄ modi loquēdi. **P**la-
cuit sancto concilio. **U**el cōciliū diffinit̄ vel
statuit̄ sanctū conciliū vel sacri auct̄e cōciliij
vel **S**ynodalis ordinatio viget. **E**t ita in
sitibus. **B**enig; tercio sunt alia q̄ nō p̄t
exerceri nisi p̄ supposito d̄eterminatum in
r̄ta iam allegatū q̄ actōes sunt supposito-
rum. **C**irca q̄ distinguendū est. q̄ vel il-
la sunt talia. q̄lia nullus p̄t exercere nisi sit
papa. nec p̄ cōmissionē nec aliter. **U**el sunt
talia q̄ cōmitti p̄t p̄ aliquē vel aliq; p̄ qđ
hoc exerceri non possit sed alius capax est.
Exēplū de curato nō sacerdote q̄ p̄t p̄mit-
tere simplici sacerdoti nō habēt̄ plebē ali-
quā q̄ in cura sua celebret missam 7 confe-
cret. **N**audiat cōfessiones et absoluat. q̄
ministrat eucharistiā. 7 ita de reliquis spe-
ctantibus ad sacerdotiū. **P**otent igit̄ sicut
cōciliū cōmittere sacerdotibus vt agat̄ talia
q̄ nec cōciliū p̄ se nec illi sacerdotes sine cō-
missione vel licētia cōciliij possent̄ ereq; saltē
licite. **Q**uo circa restat cognoscēdū de il-
la p̄ditionali si sit aliq; pręas i papa q̄ possit

in aliquid in q̄ nulla altera p̄tās eccl̄iasti-
ca p̄t̄ attingere neq; de facto neq; de iure.
Et videt̄ p̄ma facie q̄ nō iuxta cōiorem
doctoz̄ sniam. q̄ dicit̄ p̄tatem ordinis esse
eq̄le in oibus sacerdotibus p̄hendendo
more apti ep̄atū sub sacerdotio. **N**on em̄
videt̄ q̄ sit aliq̄s ordinis i quē possit papa
lis auctas. q̄n̄ in illum possit de facto p̄tās
ep̄alis. **C**eterū d̄ p̄tate iurisdictionis quōdā
q̄ fiat sermo videt̄ q̄ p̄tatiū possit illā p̄ ce-
dere in defectu pape vt in subijciendo. **A**
ep̄o tales p̄p̄os q̄les voluerit. p̄ sacroz̄ li-
cita r̄ rata ministratio. **E**t ita practicauit
hoc p̄tatiū circa Samaytas legatos eis dā
do. qui licite possent oia q̄ sunt ordinis et
sp̄ualis iurisdictionis. **P**roinde quid
de largitōe indulgētiarū tenendū sit le
ctoz̄ interim p̄siderādū relinquo. si solius
pape cōcessiōe. mediate vel immediate tra-
ciat clauēs in foro p̄niē. **P**ropterea cōuenit
in codē foro cuilibet sacerdoti maxie ep̄o.
si nō fuerit hec p̄tās a sup̄iore. q̄ adsum li-
mitata. aut cōuenit illi qui habet curā cōi-
tatis eccl̄ie. fm̄ **T**homā **C**oncilii v̄o ta-
lem curā habet. **P**oro iuxta hunc dicendi
modū p̄t̄ occurrere scandalū. trahens ad
hoc incōueniēs q̄ eccl̄ia possit b̄n̄ regiv̄s
q̄ in fine seculi sine papa. vt si generale cō-
ciliū daret licētā oibus ep̄is sacerdotibus
cuilibet supra plebē suā absq; vlla iurisdic-
tionis limitatōe vel restr̄ctiōne. q̄ sic ep̄s
possit p̄stituerē sacerdotes. imo r̄ ep̄os licite
r̄ rate r̄ vti clauibus. r̄ ita de reliq; oib;̄
hierarchias actibus. **R**ūdemus q̄ et si
ad t̄ps̄ aliq̄d generale cōciliū. possit aliq̄d
tale facere. q̄m̄ h̄z̄ papā est p̄ceptū affirma-
tiū. obligans ad semp̄ sed nō p̄ semp̄ si-
cut apparuit dū vacauit sedes p̄ duos aut
tres annos. sicut r̄ nunc vacat. **N**ihilomi-
nus generale p̄tatiū neq; deberet. neq; pos-
set talē defectū capitis vsq; in fine seculi to-
lerare. stante lege. p̄t̄ t̄m̄ sup̄plere dū neces-
sitas vrget. vel suadet euidēs vtilitas. r̄ h̄
vel p̄ vnū ep̄m̄ q̄si vicariū. vel p̄ plures sit
aut successiue. **E**t hoc mō d̄ esse plenitudo
p̄tatis eccl̄iastice i eccl̄ia sup̄pletine
Cognoscimus ex his q̄ false sūt r̄ iniu-
stose cōcilio generali. tales assertiōes q̄ ne-
gant ab eo vel ab eccl̄ia. executionē p̄tatis

sup̄me iurisdictionis. **N**egant insup̄ decer-
nendū vel diffiniedū p̄tate dū papa est repo-
nentes in eo solo hanc auctem diffiniedū.
cū ex multis p̄cilijs r̄ certa rōne cōstet op-
positū. **C**ū r̄ apli miserunt in samariā pe-
trū r̄ Iohannē tāq̄ subditos eccl̄ie. **E**t ia-
cobus p̄tulit diffinitionē facti p̄ciliū super
cessatione legalitū. **D**e quo **A**ct. xv. notatū
est. q̄n̄ t̄m̄ petrus p̄sidebat. r̄ residebat in ec-
cl̄ia legitime cū eēt in gr̄a p̄firmatus die
pentecostes. **P**ossimus tadē canones
apparēter discordes sup̄ laude plenitudinis
p̄tatis papalis rōnabiliter ad cōcordiā re-
uocare si distinctionē trimēbrē acceptōnis
eccl̄iastice p̄tatis acute viderimus. **H**anc
em̄ p̄tate formaliter r̄ in se cōsideratā p̄mo
mō nemo iudicare potest neq; **A**uz. neq;
p̄p̄s neq; totus clerus imo nec vniuersa-
lis eccl̄ia. **S**ecus in alio duplici mō. **C**ū si
cut ex p̄sideratōe p̄tatis hui;̄ stupede r̄ mi-
raculose impatores etiā r̄ reges p̄cūbūt ad
oscula pedū pape. **E**t inde cōsurgit aliq̄n̄
ex hūana fragilitate arrogās sup̄bia in per-
sona pape referētis ad se q̄d impedit̄ p̄tati.
Non aliter existimandū est de prioribus
sc̄tis p̄ribus extollētibus papā minis mo-
dis. **E**t inde suborta est in q̄busdāz̄ sūmis
p̄tificibus. arrogātia maior debito. q̄d est
vsurpare id q̄d iure nō poterat. **H**inc cui
dā gloriātiq; pedib;̄ suis cōculcāret ipato-
ris caput. retudit hāc arrogantiā acriter sa-
tis **I**mpator hoc mordaci verbo. **N**on tibi
inquid sed **P**etro. **H**inc fit p̄terea q̄
absq; mēdacio vel adulatōe papa nequils-
simus. p̄t̄ appellari sanctissim;̄ p̄t̄ adoria-
ri cultu d̄ulie vsq; ad oscula pedū. et ita de
reliq; honoribus. **S**ic eccl̄ia q̄ maculā
nō h̄z̄ neq; rugā q̄ instar marie v̄go ē r̄ m̄f.
introducā q̄n̄q; tanq̄ peccatrix r̄ sordida.
nō quidā p̄ se. r̄ in se. sed p̄ p̄ctis filiorū si-
cut aīa fert r̄ regit corpus e;̄ rotum.

Consideratio 12

Potestas eccl̄iastica papalis nō
ita habet d̄nia et iura terreni sūt
et celestis imperij q̄ possit ad li-
bitū suū de bonis clericoz̄. r̄ ml-
to minus laicorum d̄ponere. q̄uis p̄cedi
debeat. q̄ habet in eis d̄nium quoddā re-
gitiū. directiū. regulatiū. r̄ ordinatiū

De potestate

Declarationē huius cōsideratiōis quā
discretio moderatrix atq; mediatrix ponit
inter errores oppositos dum facere medi-
tari occurrere visa est prius in ipso me-
ditatiōis mee secreto duplex improba pe-
ctis. **N**omen vnius detractio lauida. **N**o-
men alteri adulatio subdola. **P**rima ptā-
tem ecclesiasticā depumēs subijciebat tpa-
li. **A**ltera sustollebat in immensum velut
ad similitudinē altissimi cōfundens iura cu-
iuslibet alterius ptātis. **T**olle tolle clamat
detractio tpatatē oī m / ius vel dñum ab
ecclesiasticis. **Q**uare? **Q**uia sic instituit xps
cuius ista vox est. **N**isi quis renūciaverit
oibus q̄ possidet nō pōt meus esse discipu-
lus. **S**ic improperebat **I**ulianus apofa-
ta xpianis. rapiēs eorū facultates. **A**ddit
detractio q̄ ecclesiastici nequa q̄ capaces sūt
iurisdicōis tpatlis. etiā si pnceps alij pfer-
re voluerint. **I**nducit aplm. qz nemo mili-
tans deo implicat se neq; oījs secularibus
Addit detractio. **N**ihil hīe ecclesiasticos.
scz neq; decimas. neq; oblatōes quāto mi-
nus alias donatōes vel possessiones nisi ex
pura elemofyna donantiū. **E**t q̄ ab ecclī-
asticis peccātibz saltē habitualiter possēt
q̄ secularē ptātem optimo iure tolli. qz da-
ta est ptās hec secularis in vindictā malefa-
ctorū. neq; sine cā gladiū portat. **A**ddit q̄ r-
to innitēs apli verbis. **H**abētes alimenta
et quibus regamur his cōtenti sumus qz
quicquid hnt ecclesiasticū ultra simplicē vi-
ctum et vestitū. totū illud est pauperū. cuius
retentio nedū furtū vel rapina simplex est
sed sacrilegiū. pnt detorquet ad hāc sniam
tam **H**ieronymi vba q̄ **B**ernardi. **A**ult
randē detractio ecclesiasticos oēs ad illam
aplorum et discipulorū primā paupertatem
sine equis. sine thesaunis. sine calciamentis
sine possessionibus. de necessitate salutē re-
dicere exercās in ecclesiasticis pompā oēm
vel fermentū. vel aborū vel equorū vel in-
dumentorū. **C**on urgit ex aduerso blā-
diens r subdola adulatio. et ad aures ec-
clesiasticorū p̄cipue summi pōntificis insu-
surrans. **Q**uāta est. quāta sub limitas ec-
clesiastice ptātis tue. **P** sacer clere. q̄ nihil
est secularis auctas tue cōparata. **Q**m sicut
p̄po collata est oīs ptās in celo et in terra. sic
eaz xps oēm petro suisq; successoribus de-

reliquit. **U**n̄ nec **C**ōstantinus quicq; **S**i
nestro pape cōtulit. qd nō eet prius suū. s; **S**i
reddidit iniuste detentū. **P**oro sicut non
est ptās nisi a deo. sic nec aliqua temporalis
vel ecclesiastica imperialis vel regalis nisi a
papa in cuius semore scripsit xpus. **R**ex re-
gū. dñs dñantiū. **S**e cuius ptāte disputa-
re instar sacrilegij est. cui neq; quisq; dicere
pōt. **Q**ur ita facis. **S**i etiā tpatia oia si ecclē-
siastica bona. atq; dominia mutauerit. dis-
riperit distraxerit. **A**bentior si nō inuenta
unē hec scripta ab illis etiam qui sapiētes
sūt in oculis suis. **S**i p̄terea qui sapiētes
fuisse p aliq; summos pōntifices hec credi-
ta. **N**otū est illud **S**atirici. **N**ihil est qd
credere de se nō possit cū laudat dijs equa
ptās. **E**t illud comici d̄ adulatoris. **H**ic p
fecto ex stultis insanos facit. **S**erēs autē
adulatio. qnq; nimis se cognosca. studet q̄
si modestiori sermone de p̄ssius vti vt cre-
dibilior appareat. **C**oncedit seculari ptāti
possessiones et iurisdicōnes p̄prias quas
tollere nequit p libito papa. **R**ecognoscat
Constantinū vel alios principes aliquid
ecclesie nouiter contulisse. **P**abilominus
tradit q̄ summus pōntifex sup̄mus est mo-
narcha nedum in spūalibus. sed tpatibus
hīs ptāte hanc immediate a xpo. sed alij
reges oēs et principes suā recipiūt dñatio-
nem ab eo. et solū mediate a deo. **A**lioq̄
vt monstruosus esset hic mundus. si haberet
tot capita q̄ nō sub vnico regeret. **R**ediret
qz manichei deliramentū ponētis duo p̄s-
cipia. **U**nū bonorū et spūaliū. **A**liud ma-
lorum et tpatliū. vñ et sicut corpus est p̄pter
aiam. et ab aia vivit et regit. sic ptās secularis
p̄pter spūalem a qua recipit suū esse les-
gitimū. **U**uā auctem spūalem qui neq̄t
vel impugnat sint intus sint foris ecclesiaz
pnt gladio vel spūali excoicatiōis sic catholi-
ci vel debellatiōis sic infideles feriri. **E**t eorū
dñia vel bona in alios transferri. **C**on
existimatiōē habuisse visus est **C**onsta-
tus octauus in quadā decretali. **E**t in hac
fundari putat ab aliquibus dñorū p̄tes
norum aduersus infideles debellatio. suo
rumq; bonorū et dñiorū acquisitio. **P**utat
ab alijs depositio vnius regis francie p pa-
pā **Z**achariā. hic eē fudata tāq; papa sit
q̄ transferre possit reges et regna. **C**ur.

sine adhaerens adulationi. durū esse multis
 hunc sermonē. et ideo minus credibile stu-
 det loqui restrictius / cōcedens q̄ sicut an-
 te petrum fuerūt apud infideles vera dñia
 quae admodum irrefragabilis auctas sacre
 scripture et euāgelice narratōnis testis est.
Sic non oportet nunc post **P**etrū. ut oīs
 ptās imperialis regalis v̄l altera secularis sit
 immediate robur habēs a summo pōntifi-
 ce sicut rex francorū xpianissimus sup̄iore.
Ad arco transiet verbum suum adulatione lo-
 qui de dignitatibus officijs et bonis eccle-
 siasticorū q̄ oīa sic subijcit summo pōntifici
 ut quicquid circa ea placuerit disponere mu-
 tando transferēdo. appropriādo hoc possit
 hoc tenere et ratum sit. licet hoc sine cā. licet
 cum pctō suo pegerit. q̄ uis pctm̄ circa h̄o
 vult adulatione longe a papa sic facere. ut eū
 symoniā posse neget cōmittere. qm̄ sua sit
 oīa ecclesiastica bona. **C**oncedit insup̄ q̄
 sup̄ ius est potens ab altero ius suū tollere
 et q̄ nec ab eo appellari. neq̄ eum iudici
 aliter euocari. nec obedientiā ab eo subtra-
 hi. p̄sertim extra casum heresis sit aliquate-
 nus possibile. **H**ic solus symbolū fidei cō-
 dere. hic solus causas eiusdē fidei. et maio-
 res ceteras tractare pōt. solus ut iam tactū
 est. diffinitōnes. regulas. leges. et canones
 cōdit. **A**liquin quicquid p̄ alios diffinit
 decernit. condit. statuit. irritū est et inane.
Nec aliquid ex eis q̄ statuerit. pōt nisi per
 ipm̄ quolibet castan vel infringi. **S**fallor si
 nō ante celebrationē huius sacrosanctae cō-
 stant. synodi sic occupauerat mentes pluri-
 morū. **I**salium magis q̄ **I**fratorum ista tra-
 ditio. et oppositorū dogmatizator. fuisse
 de heretica prauitate vel notatus vel dāna-
 tus. **H**uius rei signū accipe. q̄ post decla-
 rationē ex theologie p̄ncipijs luce clario-
 rem. et q̄o vrgentius est post determinatio-
 nem et p̄ticationē eiusdē sancte synodi
 inueniunt qui talia palā asserere nō pau-
 sant. tam radicati et vt cancer serpēs tā me-
 dullit̄ imbibitū fuit h̄o p̄p̄se adulatione
 nis vir̄ letiferū. **E**t adē miserate et eo
 moderatrix discretio. collustrata lumine le-
 gis euāgelice. mediā ac regiā viā tenēs in-
 ter deuios errores extremos. detractionis et
 adulationis ponit dictā hanc cōsiderationē

duodecimā cum prioribus. tanq̄ signū ali-
 quod ostensiuū itineris recti. ne forte offendat
 ad lapidē erroris pedē sue inquisitionis ser-
 uatores veritatis. **C**ū dicimus ecclesiasti-
 cos et capaces esse honorū tp̄alium. et mul-
 ta eis ex debito. non ex elemosyna pura cō-
 petere. et nō debere eos coerceri. vel spolia-
 ri p̄ secularem ptatem. nisi vocata sit in sui
 iuris subiectū. qd̄ d̄ p̄pter hereticos et re-
 belles. **P**ossunt ipsi deniq̄ cū dicitis ali-
 ter q̄ apli viuere cōuersari vel incedere p̄
 temporū locorū et aliarū circūstantiarū va-
 ria qualitate. put sapiens iudicabit. **N**ec
 ita sunt **H**ieronimi vel **B**ernardi verba
 generaliter ad oēs ecclesiasticos tanq̄ pro-
 prium habeant nihil. detorquenda. **D**o-
 nachis aut̄ quibus loquebant̄ alia lex est.
Cū tam̄ ex aduerso stultas et falsas adu-
 lationis insanias. attribuētēs summo pō-
 ntifici plenit̄ d̄inis ptatem. qualem descri-
 psimus q̄ tanta est quantā sapientissimus
 legislator x̄ps p̄uidit sufficere ad edificatio-
 nem continuam ecclesie dilectissime spon-
 se sue. quā p̄p̄ia morte firmant et dotant
Cui ptati detrabere esset impietas sacri-
 lega indignissimaq̄. **S**ed glorificent deū
 qui ptatem talem dedit hoibus. misericor-
 dissima pietate sua. que ptās quanto subli-
 mior est pulchrior et dignior. tanto ne verta-
 tur in abusum vilem. turpē. et indignū pro-
 uidere debet summus pōntifex et eam vt sa-
 piens iudicabit regulare. **Q**uid aut̄ sapien-
 tius in terris generali cō alio qd̄ et sp̄s an-
 cto regiē. et cuius agifrenis sūma libertas
 est. **P**reclare dicit **A**ristote. **N**on esse serui-
 tutē obedire legibus. **A**ddamus sum-
 mum pontificē cum collegio suo ita p̄side-
 re bonis ecclesiasticis. vt de eis statū habe-
 re sufficiētē et decētē oporteat. **S**ed nō
 ita vt caput grauidū mēbra reliqua obru-
 at mole sua. neq̄ velit vsurpare contra na-
 turā singularis membrū oīa officia mēbro-
 rum / quibus singulis vt ait apl̄s p̄p̄ium
 datum est officium. **N**am si oīa oculus v̄l
 caput vbi pes. vbi manus. **C**oncernit h̄o
 collationem b̄nficiorum multiplicatē ex-
 emptionum odiofissimā. plenam erroris
 et cōfusionis in ecclesiastica hierarchia. et
 ita dereliquis. **R**eservationem p̄terea tor-
 casuum. tot exp̄cicationū in foro cōsciētē

De potestate

enocacionē tam facilem oīm causarum ab ordinarijs sint cause ille pphane sint sacre fidei, quales fidei causas oēs ab ordinarijs singulis prefertim in doctrinis notorie scandalisantibus dyocesēs suas / et ubi videntur studia sfarum velle p̄hibere quid aliud est, q̄ ianuā grandē erroribus aperire?

Postremo quis se terminis ita p̄tās ecclesiastica coerceat, vt meminerit p̄tātes secularē etiā apud infideles, sua h̄re p̄pria iura suas dignitates suas leges sua iudicia, de quibus occupare se ecclesiastica p̄tās non p̄sumat vel vsurpet, nisi dū redundat abusus p̄tātis secularis in impugnationē fidei et blasphemīā creatoris et in manifestā ecclesiasticę p̄tātis iniuriā, tunc em̄ at̄tēdere cōuenit vltimā huius cōsideratōis duo decime p̄tūcūlā, q̄ in his ecclesiastica p̄tās habet dñum q̄sdā regitiuū, directiuū, regulatiuū, et ordiatiuū. **C**ōcludūt̄ h̄ et nihil fere aliud rōes et allegatōes oēs induci solite q̄ plenitudo p̄tātis papalis superior est ad oēm aliā ecclesiasticā et t̄palem. Quāuis sub h̄ respectu p̄tās vniuersalis ecclesie vel generalis p̄tātis legitime cōgregati, dici possit maior in amplitudine vel extēsiōne, maior in infallibili directōne maior in motū reformatōe in capite et in mēbris maior in coercitiua p̄tate, maior in causarū fidei difficultiū vltimata decisiōe, maior de niq̄ q̄ copiosior, cōplectit̄ em̄ saltē virtua liter oēm p̄tatem et omne politicū regimē, papale, impiale, regale, aristocraticum et tyocraticū p̄nt alias deductū est ex descriptiōe p̄tātis generalis q̄ talis est. **C**onciliū generale est cōgregatio legitima auctē facta ad aliquē locū ex omni statu hierarchico, totius ecclesie catholice, nulla fidei p̄sona q̄ audiri requirat ex clusa / ad salubriter tractandū et ordiandū ea q̄ debitū regimē eiusdē ecclesie in fide et moribus respiciūt. **D**icamus hic aliq̄ circa diffinitōz hanc p̄tātis generalis. **E**t primo q̄ cōgregatio legitima auctē facta d̄ regulariter a papa, sicut sonant decreta et decretales innumere. **E**t capiunt̄ t̄n tres casus, vbi cōgregatio cōciliij generalis sit legitime sine papa. **U**nus dū desijt eē p̄ mortē nālem vel civilem seu canonicā, q̄ est depositio. **S**ecundus casus d̄ in p̄p̄tā maniam. **E**t si ad eū capti-

natum nō pateat accessus. **A**lius dum sufficienter requisitus de cōuocando cōciliū, renuit cōtumaciter in vnicem ecclesie prefertim si tangat ip̄m. **T**ercio si cōciliū post q̄ est a papa legitime cōgregatū statuat certum t̄pus et locum p̄ celebrando generali concilio sicut infra triennium vel de decennio in decennium, etiam vbi papa renueret. **N**ec refert in p̄mo et sc̄do casu p̄ quos euocet̄ conciliū, dummodo cōgregetur quēadmodum fuit **P**isis. **N**ihilominus expedit decernere p̄ futuro modum cōuocacionis sicut in reformatione salubriter ē ausaturum. **E**t inam et synodaliter iam effect diffinitum. **D**icamus sc̄do iuxta probabilem valde sententiam q̄ de statu hierarchico ecclesie non sunt p̄prie nisi duo status. **P**relatorum maiorū videlicet qui succedunt apostolis, et sunt episcopi archiepiscopi. **E**t ita sursum. **E**t minorū qui successores sunt, lxxij, discipulorum. **E**t dicitur p̄lati secundi ordinis dignitatis vel honoris, quales sunt curati quibus est statū ordinario iure, conueniunt tres actus hierarchici, p̄marie, eentiatr, et imediare a x̄po q̄ sūt purgare p̄ correctōz. **I**llūinare p̄ doctrinā et p̄dicatōz, **P**erficere p̄ sacroz ministratōe, fundat̄ hec s̄nta **M**atth. xvij, vbi post q̄ christus dixerat de ecclesie subiūnt de quibus loquebat̄ dum ait, **Q**uodcumq̄ solueritis super terram et c. **C**onstat autem q̄ nedum apostolis sed et discipulis loquebatur iuxta glosas doctorum in hoc loco. **E**t **M**atth. x, et **L**uce. x, vbi sit sermo de missione, lxxij, discipulorum, et **M**atth. xvj, vbi christus **P**etro dixit p̄ omnibus **Q**uodcumq̄ ligaueris et cetera. **E**t iterum, **S**uper hanc petram edificabo ecclesiam meam, et porte inferi nō p̄ua, aduersus eam. **C**ōcordant **A**ugu. **P**iero. **V**is. **B**eda **A**ugustinus vbi prius et exp̄sse multū **S**amasus papa. **N**on amplius inquit q̄ duos ordines inter discipulos dñi eē cognoscimus, id est, xij, ap̄torum, et, lxxij, discipulorum. **U**nde iste p̄cesserit ignoramus et q̄d rōne caret extirpare necesse est loquit̄ contra eos. **D**icamus tercio naturā generalis p̄tātis talē eē / vt nullus fidelis q̄ audire voluerit debeat excludi ab audiētia q̄ten⁹ vel doceat̄ vel doceat̄ sicut legit̄ in p̄ncipio

cōalij. **D**istingui tñ solet de habentibus
 voce in p̄alio. Quidā hñt cōsultuam. alij
 diffinitiuā. Primi sunt q̄bus inest noticiā
 taliū q̄ tractat etiā vsq; ad mechanicas ar-
 tes. At si q̄rat de mō repaōis ecclesiarum
 māliū esse poterit in lat̄ homis vox cōsul-
 ua. Sic i amifabr̄ & fabris. Sic dū fit q̄o s̄
 philosophias & moralibus disciplinis. vt
 sunt p̄cepta decalogi. p̄nt seculares erudiri
 in p̄bia legibus & moribus dare p̄siliū. & ali
 qñ salubris q̄ nonnulli p̄latorū vel cura-
 torū vel etiā theologorū vsq; adeo q̄ in ge-
 neralibus conalijs cōtra. **A**ntiū tpe Atha-
 nassi fuerit interrogatus gentilis p̄bus de
 materia nedū pure morali sed q̄ tangebāt
 beatit̄ trinitatis eandē essentiā. **L**eteruz
 de voce diffinitiuā quales eam habeāt nō
 est dubiū de ep̄is & superioribus platis. sicut
 iuxta p̄dicta p̄acticatū sepius inueniē in p̄-
 oribus conalijs. Sed neq; videt̄ ambigui-
 itas eē de minoribus platis qui sunt cura-
 ti & hierarchie. neq; de illis qui ad hunc du-
 plice p̄latorū ordinē reducunt̄ quibus nō
 ex p̄uilegio solo sed ex statu & ordinar̄io iu-
 re cōpetit aiarum cura / quēadmodū sunt
 multi abbates decani p̄positi cum s̄libus
Facit ad hoc determinatio sacre faculta-
 tis theologie parisiēn. nup̄ edita contra te-
 meritātē extollentū p̄uilegiatos sup̄ cu-
 ratos in p̄dicatōibus & cōfessionibus. vbi
 sic d̄ in duob; p̄mis articulis. **P**riū cu-
 ratū sunt in ecclesia minores plati & hierar-
 che ex p̄uilegio in p̄stitōne xp̄i. quibus cōpe-
 tit ex statu ius p̄dicandi / ius cōfessiones au-
 diendi / ius sacra ecclesiastica s̄m erigentia
 sui status & parochianorū ministrandi / ius
 sepulchras dādi / ius insup̄ decimas & alia
 iura parochialia recipiēdi. **S**ecūs articu-
 lus q̄ ius p̄dicandi & cōfessandi cōpetit p̄-
 latis & curatis principaliter & essentialiter &
 mendicantibus de p̄ accidēs ex p̄uilegio
 qm̄ sunt introducti vel admissi ex cōcessi-
 one & bñplacito dñorū p̄latorū. **S**ica
 mus postremo q̄ licet ea q̄ statim dicta sūt
 cōsonare videant̄ iuri diuino & obseruatō-
 ni p̄iorum cōaliorum atq; rōni. **N**ihilō-
 minus cōalium pōt certis de causis et ad
 tps cōstitūere voces diffinitiuas in pluri-
 bus. vel paucioribus. & in alijs q̄ dicti sint
 satis s̄lib̄ ad illa q̄ facta sunt & sic p̄nt va-

rio modo circa institutionē p̄latorū ecclesi-
 asticorū maiorū & minorū que qñq; siebāt
 a toto pp̄lo & clero. qñq; a toto clero solū.
 qñq; a solis canonicis ecclesie cathedralis
 & nouissime crebrius p̄ solū papā sicut plu-
 rimorū est iudiciū.

Consideratio

13

Prestas ecclesiastica sicut et
 alia qualibet originat̄ a p̄ia
 ma iusticia s̄m quā iura oia les-
 ges iurisdictiones atq; dñia pul-
 cra ordinis varietate fundant̄. **D**escribi-
 tur itaq; iusticia q̄ est p̄petua & cōstans vo-
 luntas. ius suū vnicuiq; tribuēs. **N**ec au-
 tem descriptio cōpetit principaliter iusticie
 diuine. in ordine ad suas creaturas. **D**eus
 nempe solus est qui volūtate p̄petua & cō-
 stanti. dat vnicuiq; rei qd̄ suū est. suū inq̄
 nō ex debito rigoris sed ex liberalissima et
 dignissima donatōe creatoris. **S**ic in qua
 libet re tantundē est de iure. quātū de enti-
 tate. **H**abet em̄ res quelibet ius seu titulū
 id habendi qd̄ habet ex dictamine rectissi-
 mo prime iusticie. **I**us vō sic describit̄.
Ius est p̄as seu facultas p̄pinqua conue-
 niens alicui s̄m dictamen prime iusticie.
Porro dictamen hoc lex d̄ / q; lex est rea-
 gula cōformitatē habens ad dictamen res-
 cte rōnis. **D**ictamen vō recte rōnis prime
 et iusticia cōueniūt in deo synonyme. **P**ro-
 inde dictū est in descriptōe iuris q̄ est facul-
 tas p̄pinqua rē. p̄pter illa q̄ in potētia obe-
 dientiali p̄uenire p̄nt cuilibet creature / qd̄
 posse dicere possumus vel obedientiale vel
 logicale s̄m quale nō d̄ p̄prie res habere
 ius vel legem sicut nō dicimus q̄ dānati
 ius habeant ad beatitudinē eternā. **N**ec q̄
 stella ius suū seu facultatē habeat in tanta
 luce quāta refulget in sole licet in potentia
 obedientiali creature vel absoluta dei pos-
 sint hec oia fieri. **C**onsequenter ab hac
 amplissima iuris & legis acceptōe. sicut vti-
 tur scriptura dum ait. **D**e sunt leges celi &
 terre rē. & alibi pluries & apud **P**oetium.
Legemq; pati sydera cogis / sit descēsus res-
 frictior. ad ea q̄ creaturā rōnalem respic-
 unt vō rōnalis est. **S**it subinde distinctio
 de iusticia. q; quedā est essentialis & prima-
 ria. q̄lis p̄descripta est. **A**ltera est p̄cipata

De potestate

seu derivata & attributivae dicta que sic de-
scribitur. **I**usticia est habitus vel tanq[ua]m habi-
tus cōformis divine iusticie, eiusq[ue] imita-
tius p[er] participationē q̄ habitu in cleantē ha-
bās eam, facere ius vel reddere. **I**ta q[ue] ius
est velut actus vel usus vel effectus vel ti-
tulus talis iusticie. **R**ursus de iusticia
sic accepta p[er]cipationē dicimus q[ue] quedā ē
iusticia originalis, quedā regni celestis, ut
ibi. **P**rimū quente regnū dei & iusticia ei[us].
Et hec duplex est, quedā glorie, quedā gr̄e.
Altera iterū est iusticia legalis, alia civi-
lis. **I**usticie vō civilis alia distributiva a-
lia commutativa. **E**t ita de reliquis accepti-
onibus iusticie sp̄alibus. **I**usticia legalis
est ois virtus sicut charitas est tota lex xp̄i.
Poro iusticie distributive contrariantē
p[er] motōes indigne & intrusiones in officia
reipublice & b̄nificijs ecclesie. **C**ommun-
tative autē contrariantē cōtractus illiciti, vsu-
ra & frans in tp̄alibus. **S**ymonia et giezia
in sp̄ualibus, de quibus nō est hic dicēdū
p[er] singula. **D**icamus p[ro]erea tot esse legū
varietates. **Q**uot modis iura variantē h̄m
dictamen p[er]cipate iusticie. **P**ropterea sūt
quedā leges pp̄ie divine, quedā pp̄ie na-
turales, quedā positive vel humane. **Q**ua-
rum aliquę sunt canonicę vel ecclesiastice,
alię sunt civiles seu politice. **E**t q̄nis pau-
ce rep̄iant leges quin mixte sūt ex p[er]cipa-
tione diversari, nihilominus denotant lex
a p̄domināti seu a principaliori q̄d in ea re-
perit. **Q**uibus p̄suppositis dicamus vlti-
mus descriptōnes h̄mōi legum. **E**t q̄m
lex d̄ a ligādo, i. obligādo vel a legendo, i.
dictādo quid agendū sit. **C**onformiter ad
hāc obligationē seu dictamen recte rōnis
describemus p[er]cipati leges obligatorias,
q̄ de cōsultōnis & p[er]missivis, est q̄ sunt alię
facilis habebit ex his cognitio. **L**ex di-
vina obligatoria est signū verū revelatum
creature rōnale notificatiū recte rōnis di-
vine volētis teneri seu ligari illā creaturaz
ad aliquid agendū, vel nō agendū p[er] cōse-
cutōne felicitatis eteme. **D**icit hic & infra.
Signū notificatiū q̄m pp̄ie nulla lex
obligat liberū arbitriū si notificata nō fue-
rit. **H**oc autē signū triplex est, quoddā mē-
tale quoddā vocale quoddā scriptū/sicut
est lex scripta plata indita /l̄ralis/vocalis/

mentalis. **D**e mētali scribit in psalmo. **S**i-
gnatum est sup nos lumen vultus tui dñe
Et ad Rom. ij. pulcre p[er] totum. **E**t iterum
in ps. **R**egem tuam in medio cordis mei
Lex naturalis obligatoria describit q̄ ē
signū naturaliter habitū, notificatiū re-
cterōnis divine, volētis creaturā rōnale
humanā teneri seu ligari ad aliquid agen-
dum vel nō agendū p[er] cōsecutiōne finis sui
naturalis/q̄m ē felicitas humana sine mo-
nastica siue iconomica siue politica. **D**icit
autē signū pure naturalit habitū illud q̄d
iudiciū est cuiuslibet homini, non impedito
in usu debito rōnis. **I**mpedit autē p[er] corp[us]
p[er] errores, p[er] vicia mixta. **N**otificatē est
duplici descriptōne, differentia & cōnvenētia
divine legis ad naturalem principaliter ex
modo acquisitiōis, & ex p[re]sentis. **L**ex ei di-
vina de rōne sua habet primo vt acquirat
p[er] revelationē. **D**einde q̄ ordinet de p[re]o r
p[er] se ad felicitatē eternā. **L**ex vō naturalis &
si possit sic acquiri & ordinari sicut p[er] in da-
tione p[re]ceptorū decalogi, in vtraq[ue] lege ve-
teri & nova, hoc tñ nō habet de rōne suavt
naturalis est, sed transit in divinaz. **L**ex
canonica describit q̄ est signū habitū p[er]
humanā traditionē notificatiū recterati-
onis divine, volētis creaturā rōnale hu-
manā teneri seu ligari, ad aliquid agendū
vel nō agendū principalit p[er] cōsecutiōne
felicitatis eteme. **P**er hanc vltimā clausu-
lam cōvenit lex canonica cū divina, & dif-
fert a naturali. **E**t p[er] primam ab vtraq[ue] sub
sua rōne q̄ est vt habeat eius cognitio & ro-
bur p[er] humanā traditionē magis q̄ p[er] pu-
ram revelationē, vel naturalē evidentiam.
Lex civilis describit q̄ est signū habitū
p[er] humanā traditionē positivā volētē q̄
hō teneat seu liget aliquid agere, vel non
agere p[er] cōsecutiōne finis sui naturalis q̄ est
humana felicitas, vel monastica & icono-
mica vel politica. **P**ater descriptio ex p[ri]-
oribus. **C**ū diligēter attendendū est
q̄ sicut in speculabilibus sunt primo prin-
cipia naturalit nota. **S**unt sc̄o conclusio-
nes evidēter ab illis p[er]cipijs demōstra-
te. **S**unt p̄terterio conclusiones tñmō
p[er]babiliter deduce ex p[re]dictis veritatibus
circa quas est solū opinio. **T**andē quarto
sunt alię p[ro]positōnes sic elongate a p[ri]mā

veritatibus q̄ nō apparet q̄ ex illis sequā-
 tur vel repugnet, vt ī astra sint paria vel
 imparia. **P**roportionabiliter suo mō dice-
 dum est de veritatibus moralibus sub hac
 distinctōe quadruplici. **E**t iuxta duplices
 primū gradū accipiūt ius pure diuinū siue
 nates sint certitudinaliter reuelate, vel ex
 reuelatis manifeste deducte. **S**ed si cogno-
 scant p̄ euidentiā naturalē, accipiūt ius pro-
 prie naturale. **C**irca terciū gradū 7 q̄rtū
 proportionabiliter iurē ius canonicū 7 ciuile,
 addita legislatoris auctē, q̄ facit vt pro-
 p̄rio morali aliunde solū pbabilis vel im-
 prinens legibus pp̄ie diuinis vel natura-
 libus robur habeat, 7 vim obligatiōis ad
 alterū sinē vel supernaturalē, 7 sic est lex ca-
 nonica, vel naturalē, 7 sic lex ciuilis vel po-
 litica noīatur. **R**ememorandū est tñ id q̄
 iam dictū repetit, paucissimas inueniri le-
 ges q̄ nō se mutuo p̄cipent, sed rō distin-
 guit eas 7 secernit. **T**ranseamus p̄nter
 post sermōne de iniusticia, de iure, de lege, lo-
 qui de iurisdictione, de dñio, 7 de politica.
Iurisdicō describit̄ vt̄ interpretat̄ q̄ est ius
 iuris dicio, i. p̄tās seu facultas exercendi ius
 vel dñi iurisdicō q̄ iuris dicio, i. p̄nun-
 catio seu promulgatio iuris. **Q**ue iuris-
 dicio quadruplex est iuxta quadruplicē le-
 gem, diuinā, i. naturalis, canonica, ciuilis
 7 politica. **I**urisdicō diuinā est p̄tās exequen-
 di ius, qd̄ cōpetit alicui fm̄ legē pp̄ie diui-
 nam 7 hoc in alterū vel tanq̄ in alterum.
Non em̄ pp̄ie dñi h̄re ius quis iurisdicō
 nem in semetip̄m nisi forte cōsideret tanq̄
 alter sit vt vellent aliqui de p̄ntia dicere.
Proportionabilis est descriptio triplex
 triplicis alterius iurisdicōis fm̄ triplicem
 legē. **D**ivinit̄ aut̄ q̄nq; iurisdicō in co-
 erentiā q̄, i. fert in iurē, **E**t in directiuam
 seu regulatiuā 7 ordinatiuā q̄lis fuisse etiā
 in statu innoētē, et q̄lis est sapiētis ad
 insipientiores, 7 p̄fectiores ad imp̄fectio-
 rem, vt̄ in angelis etiā posuit **E**yoniū.
Subingamur de dñio, qd̄ ita describi
 pot̄. **D**ñium est p̄tās p̄p̄ina assumendi
 res alias, vt̄ et alias in sui facultatē vel vsū
 licitū fm̄ iura vel leges rōnabiliter institū-
 tas. **I**uuenit̄ aut̄ hoc mō dñium septu-
 plex. **P**erficiū originale, gratificū, euāge-
 licū, canonicū, politicū. **P**erficiū est dñis

um fm̄ leges glorie. **O**riginale dñium est
 fm̄ leges originalis iusticie. **G**ratificū est
 dñium fm̄ leges gr̄e gratificātis. **E**uāgeli-
 cū est dñium fm̄ legē pp̄ie euāgelicaz. **E**t
 ita de reliqs duobus suo mō. **P**rimū fun-
 dat̄ in titulo glorie, sc̄m in titulo origina-
 lis iusticie, 7 ita de reliqs suo mō. **P**os-
 sumus aut̄ cōtracti⁹ loqui de triplici dñio
 quorū vnū fundat̄ in titulo charitatis gra-
 tificātis. **A**lterū in titulo alicuius gr̄e sup-
 naturalis solū gratis date nō gratificātis
Tercū in titulo doni alicuius pure nālis
 sicut ē electio vel nālis successio ad aliquē
 p̄ncipatū. **D**escribit̄ aut̄ dñium qd̄ ap-
 pellat̄ a multis euāgelicū p̄ appropriatiōis
 qd̄ ē dñium imediate a deo institūtū, p̄pa-
 tiens secū ex equo q̄libet dños 7 inabdicā-
 bile seruata charitate se cōtēdes ad oīa. **D**e
 hoc dicit ap̄s q̄ n̄ra sunt oīa, q̄ diligētib⁹
 deū oīa coop̄at̄ in bonū, q̄m in titulu char-
 itatis adiungunt̄ oīa abunde ad fruendū
 vel vtendū q̄ in celis sunt 7 in terra in mari
 7 in oībus abyssis. **D**escriberet̄ cōfōmū
 ter dñium originalis iusticie q̄ est donum
 dei quo creatura rōnalis ius habet imme-
 diate a deo assumere alias res inferiores ē
 sui vsū 7 cōseruatiōē pluribus cōpetēs
 ex equo, 7 inabdicabile s̄uata originalis ius
 iusticia, seu integritate naturali. **D**oc modo
 habuit **A**dām dñium sup volucres celi 7
 pisces maris. **D**escriberet̄ proportionabi-
 liter dñium libertatis create q̄ est facultas
 p̄p̄ina resultās ex liberalissima cōdescē-
 sione dei se donātis ad agendū vel nō agē-
 dum cū aia rōnali in p̄ductōe suoz actiū
 elictorū vel in eozū suspēsiōe ad finē p̄se-
 q̄nde beatitudinis ordinata. **P**orro qd̄
 sit dñium aliud fundatū in gr̄a supnāli so-
 lum gratis data p̄t apparere cōsiderati na-
 turā gr̄e talis sicut dicit ap̄s. **S**p̄s pro-
 phetarū subiecti sunt eis, 7 fides informis
 facit miracula. **C**ontractius tñ locut⁹
 sumus in p̄ntia cōsideratōe dñi p̄tātē eccle-
 siastica deicripimus q̄ dñium ecclesiasti-
 cum dicit p̄t. **P**reterea ciuile dñium seu
 politicū est dñium peccati occasione intro-
 ductū, nō cōpetēs plurib⁹ ex eq̄ retinibilez
 abdicabile seruata vel nō seruata charitate
 fundatū in legibus ciuilib⁹ 7 politicis fm̄
 quas pot̄ abdicari, vendendo, donādo, ne

De Origine

eligendo. pmutando. Unde et apud ecclesiasticos inuenit tale dñm suo mō. Nec fundat in caritate. nec in fide. qm̄ apud in fideles et iniustos peccatores. iuste manet tale dñm. **P**ostremo tādē habito. **T** sermone de iniusticia. de iure. de lege. de iurisdicōe. de dñio loquamur aliquid de politica describentes eam q̄ est cōitas ordinata ad finem aliquē p̄fectum. Est autē ordinatio v̄l ordo. partū dispariūq̄ rerū sua vnicuiq̄ tribuēs dispositio. Conuenit igitur p̄fusus ordo cum iniusticia q̄ dat vnicuiq̄ q̄d suū est. Propterea diuine fuit enūciatum p̄ prophetam q̄ opus iniusticie est pax. **F**ur ita. **P**lane q̄ nihil aliud est pax q̄ ordinis tranquillitas. **H**anc v̄o tranquillitatem ordinis facit iniusticia. ius suū vnicuiq̄ tribuens qua in re dicitur est. **I**usticia et pax osculate sunt. **P**oliciariū v̄o alia est celestis. de qua nihil ad p̄ns. **A**lia est humana duplex viatorū. **E**na q̄ vulgato et appropriato noie dicitur ecclesiastica. altera secularis. **S**ecularis autē diuidit̄ ab Aristotele politisante in tres. **Q**uarū primā vocat regnū scōdam dicit aristocratiā. terciā noiat vocabulo generali appropriate policiā. quā dicere possumus tymocratiā. **D**escribit̄ regnū q̄d est politia sub vno bono. **U**el exp̄fius q̄ est cōgregatio cōitatis perfecte sub vno s̄m̄ leges suas bonas pro republica. **D**icit autē n̄us ille bonus vel rex vel imperator seu monarcha qui nō p̄p̄iū principatū sed cōe bonū intendit in suo principatu. **D**escribitur aristocracia q̄ est politia sub paucis bonis. vel exp̄fius q̄ est cōgregatio cōitatis p̄fecte. sub paucis bonū reipublice p̄ leges suas principatū intendenti bus vt **S**enatus. **D**escribit̄ policiā appropriate nomine seu tymocratiā q̄ est politia sub plurimis bonis. **U**el exp̄fius. q̄ est cōgregatio cōitatis p̄fecte sub plurimis vti litatem reipublice p̄ leges suas principatū intendētibz. **D**icit̄ p̄fecta cōitas ad differentiā yconomice cōuersatōis q̄ sibi p̄fecte nō sufficit. **D**icit̄ s̄m̄ leges suas. qm̄ in hoc attendit̄ principatus dñantis. si s̄m̄ leges suas inueniat̄ vltro regere policiā. alie na lege non artatus. **O**mnis idcirco policiā ecclesiastica sine dñetur vnus. si t̄e pauci. sine plures boni. dñi p̄p̄ie diuina

q̄ s̄m̄ leges sup̄naturales debet quilibz regulationē accipe. **E**t ita p̄spiciū est q̄ tres iste policiē v̄m̄nē in ecclesia aliter q̄ in civili policiā. p̄pter diuine legis v̄nitatem. **P**erspiciū est p̄n̄r q̄d̄nem hanc sapere blasphemā et heresim pelagianā. si in ecclesiastico regimine theologia p̄poni debeat alteri sciē naturali vel humane. **N**on est sumit̄ hic ecclesia p̄ templo materiali q̄d edificare melius sciret lathomus q̄ theologus aut iurista. **N**ec de ecclesia tātūmodo d̄z fieri sermo p̄ solis p̄uentibus et red dicitur et iurisdicōnibus ecclesiasticis ad t̄p̄alitatem et vitā hanc civilē respiciētibz qm̄ esset hoc pure gēn̄liter s̄ape. **I**ta t̄m̄ aiales etiā de ecclesia plerūq̄ cōcipiunt. put opibus et verbis insinuat̄ extollentes v̄q̄ in celū. si quis ep̄s aut abbas laborauerit vt stent menia et p̄dia cum suis iurisdicōnibus et p̄mittat ruere subditos p̄ errorem de uia in fide catholica et bonis moribz. **S**ic aut̄ potest secularis vnus expertus yconomus. iudicari frequēter vtilior in ecclesiastico regimine / q̄ theologus aut iurista. **C**onsiderari igit̄ debet ecclesia put in scriptura est a x̄po supra firmā pet̄ā fidei ad finē sup̄naturale s̄m̄ legē euangelicā. et sacre scripture diuinitus reuelate. s̄m̄ quam debet regulari iudiciū de fide et moribus subditōrū. qm̄ rectū est iudex sui obliqui **P**ro qua fide cōseruanda si deberent in cūna romana cōstitui auditores causarū fidei in theologia peritissimi nec corrupti moribus. quas causas oēs dicit̄ aliqui ad sedem aplicam referendas esse. licet hoc nimis generaliter intelligant. **A**tendatur si hoc eque rōnabiliter fieret. sicut auditores causarum p̄phanarū sunt ordinariē et collegialiter instituti. **P**ossumus cōformiter ad p̄dictā p̄bi policiā tripliciter distinguere in naturali regimine. policiā ecclesiasticam diuidere. q̄ alia est papalis. alia collegialis. alia synodalis seu conciliū generalis. **P**apalis imitat̄ regalem. **C**ollegialis dñōrum cardinaliū imitat̄ aristocratiā. **S**ynodalis generalis imitat̄ policiā seu tymocratiā. **U**el potius est p̄fecta politia q̄ resultat̄ ex oibz. **S**unt et aduerso policiē si taliter appellari merent̄. q̄ non libero et tanq̄ paternali regimine ducuntur.

sicut pcedentes. sed dispositio & fuit in go-
trahunt. vel ex proprio demerito & mittente
deo qui regnare facit ypoctita dicere Job
propter peccata populi. Vel aliunde iusto eius-
dem dei iudicio. Vocat autem eas Aristot. j.
Tyrannide. Altera oligarchia. Tertiam de-
mocratia. In tyrannide pcedit vnus ppri-
um tantummodo bonum inquirens & volens
subditos impotentes. indoctos & diuisos
ab inuice esse. In oligarchia pcedit pauci-
sillis & diuisis sup alios. In democratia p-
cedit sibi ipse multitudo neq; vbi qnt vnus
quisq; q sua sunt. no que coia. **C**ogno-
scet ex his studiosus lector. si possit in ecclē-
siastica policia tale aliqd tripliciter pportio-
nabiliter inueniri. Deniq; de politis mix-
tis nihil expsimus. qm fere nulla est q mi-
xtione excludat sed a pdominanti talis
talit nominat. Nec vo latius explicata se
in tractatu quoda de vita spiritusali. Et in
sermone illo. Dedit ei pater oia in manus.

Epilogus pmissorū.

Epilogando dicim⁹ q a pri-
ma iusticia derivat. Jus ge-
neraliter in omni creatura spe-
cialiter in creatura rōnalem et
hoc fm multiplicēs leges. Se-
cundū pprie diuinā fm pprie naturalem
fm canonicā. fm civilē. fundat inde pri-
cipata iusticia imitatrix diuine. De hic iu-
risdictio quadruplex fm quadruplicē legē
pprie diuinā pprie naturalem. canonicā & ci-
uilem. Et de qualibet harū duplicē habet
sermo pot. Qm alia est coercitua in inuicē
Alia doctrinal. directiua vel arbitraria seu
spontanea dici pot. Porro fm leges & iur-
dictiones fundat dñia. Anū glorie. Alter
iusticie originalis. Aliud grē gratificantis
Aliud euangelicū fm leges pprie diuinas
Aliud euangelicū fm leges canonicas. ali-
ud politicū vel civile. fm leges civilē dā-
tas. Amplius vo fundat fm pdicta diuer-
se politie. Una regalis seu libera. Altera f-
uilis & dispositiua. & vtraq; diuidit in ecclē-
siacam & secularem. Secularis libera et bo-
na diuidit in regnum. in aristocratia et ty-
mocratia. Semilis & mala in tyrannidem
In oligarchiam & democratia. Ecclesiastica
bona diuidit pportionabilē in papatū in

cardinalatū & synodū. Mala vo reipa ma-
gis huic aduerso triplia mō cognoscāt qz
noie. **C**andē sub ecclēsiastica policia con-
tinet appropriato noie ptās ecclēsiastica q
primo diuidit qm vna est ordinis altera iu-
risdictōis. Potestas ordinis duplex. Una
sup corpus xpi vtz in cōsecratione Altera
sup corpus xpi mysticū in sacroz ministrā-
tione. Ptās iurisdictionis duplex Una i so-
ro exteriori. Altera in interiori. Potestas i
exteriori duplex. Una coercionis seu corre-
ctionis fm leges pprie diuinā que est exco-
municatio. Altera fm leges positinas. ca-
nonicas seu ciuiles q iurisdictioni seculari
similis est. Rursus ptās iurisdictionis in
foro interiori duplex est. Una clauium sci-
entie & ptātis in absolutione seu remissioe
culparū. Altera in pene cōmuratione p
largitionem indulgentiarū. **C** Postremo
tripliciter hz considerari ptās ecclēsiastica.
Uno mō in se formaliter vlt absolute. alio
mō vt in hoc vel illo supposito materialit
seu subiectiue. Tertio mō vsualiter vlt exer-
citatiue. **V**sus vo quadruplex est licitus &
ratus. licitus & nō ratus. Illicitus & ratus
Illicitus & imitus. Ratus vo dupl^r vel d
iure vel de facto.

C Finit tractatū? magis ad inquisitionē
veritatis q ad determinationē editus & p-
nunciatus **C**ōstantie. tempe generalis cō-
cilij pro parte Cancellarij Parisiē. Anno
a natiuitate domini. **A**D. cccc. xxij. die. vj.
februarij.

Concordia quod ple-
nitude potestatis ecclēsiastice sit in som-
mo pontifice & in ecclē. Quis nō omni-
no similē & hoc sub triplici conclusionē.
Cuius declaratio patet ex tractatu cui⁹ n-
tulus est de potestate ecclēsiastica & de origine
iuris et legum.

Prima conclusio.

C Plenitudo ptātis ecclēsiastice cōpctē i
se plenitudinē duplicis ptātis. s. ordis & iu-
risdictōis tā in foro interiori q exteriori q
circa quilibet d ecclē pot imediate & abs-
q limitatōe exerceri clauē nō errat. Sed si
errat pē p solā ecclēiam sinodalitē cōgregatā
error iudicialitē corrigi. & ne fiat ulterius lex